

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΥΝΤΡΙΑΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Επιβλέπων Καθηγητής :

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

ΘΕΜΑ: «Ο ρόλος του Διεθνούς Νομισματικού
Ταμείου στην Παγκόσμια Οικονομία»

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	5
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΡΟΥ	5
1.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ	5
1.3 ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	6
1.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (DDS)	7
1.5 ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ	8
1.6 ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	9
1.7 ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗΣ ΤΗΣ ΨΗΦΟΣ ΤΟΥΣ	10
1.8 Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΝΤ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	15
2.1 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ	15
2.1.1 ΣΚΟΠΟΙ	15
2.1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ	15
2.1.3 ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΤΡΑΒΗΧΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	20
3.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	20
3.1.1 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	21
3.1.1.1 ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ ΒΡΕΤΤΟΝ WOODS	21
3.1.1.2 ΠΩΣ ΤΟ ΔΝΤ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΥΝ.	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	25
4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	25
4.2 Η ΜΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	27
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'	30
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	30
<i>Παράδειγμα Νο 1</i>	30
<i>Παράδειγμα Νο2</i>	36
<i>Παράδειγμα Νο 3</i>	38
<i>Παράδειγμα Νο 4</i>	38
<i>Παράδειγμα Νο 5</i>	40
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	50

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η απόφαση για την εισαγωγή ενός συστήματος σταθερών ισοτιμιών στο μεταπολεμικό κόσμο συνδέεται με την ίδρυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Ήδη στη διάρκεια του πολέμου οι συζητήσεις γύρω από τα οικονομικά προβλήματα της ειρήνης οδήγησαν στην ταυτόχρονη δημοσίευση την 7 Απριλίου 1943 ενός Βρετανικού και ενός Αμερικάνικου σχεδίου για τη δημιουργία μίας κεντρικής συντονιστικής νομισματικής αρχής. Το Βρετανικό σχέδιο (Proposals for an International Clearing Union) ήταν κυρίως έργο του J. M. Keynes και είναι γνωστό ως Σχέδιο Keynes. Προέβλεπε τη δημιουργία μιας διεθνούς τράπεζας, που θα πιστοδοτούσε τα κράτη μέλη μ' ένα ποσό που δεν θα υπερέβαινε το 75 % του μέσου ύψους των εισαγωγών και εξαγωγών τους στην περίοδο 1936-39. τα δάνεια θα υπολογιζόταν σε μια νέα νομισματική μονάδα, το bancor, της οποίας η αντιστοιχία σε χρυσό θα καθοριζόταν σε τακτά χρονικά διαστήματα. Αλλά το Βρετανικό σχέδιο, καίτοι μεγαλοφυές στη σύλληψη του, συνάντησε σοβαρή αντίδραση, γιατί ευνοούσε τη Μ. Βρετανία με το πολύ αναπτυγμένο προπολεμικό της εμπόριο. Από την άλλη μεριά, οι Η .Π. Α. Ανησυχούσαν για τις πληθωριστικές πιέσεις που θα ασκούσαν στην Αμερικανική οικονομία των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων η εφαρμογή του Σχεδίου Keynes και η συνακόλουθη μεγάλη αύξηση της παγκόσμιας ρευστότητας.

Το Αμερικάνικο σχέδιο (Preliminary draft outline of a proposal for a «United and Associated Nations Stabilization Fund») προετοιμάστηκε από μια ομάδα ειδικών με επικεφαλής τον H. D. White, βοηθό του υπουργού Οικονομικών H. Morgenthau, και είναι γνωστό ως σχέδιο White. Προέβλεπε την ίδρυση ενός νέου διεθνούς οργανισμού με κεφάλαιο τουλάχιστο 5 δις. δολαρίων, στον οποίο τα κράτη μέλη θα μεταβίβαζαν ένα μέρος των συναλλαγματικών τους αποθεμάτων. Ο οργανισμός αυτός θα χορηγούσε δάνεια ορισμένου ύψους στα πλαίσια του καταστατικά θεσμοθετημένου πιστοδοτικού του δυναμικού (τέτοιος περιορισμός δεν υπήρχε στο σχέδιο Keynes). Ύστερα από δημοσίευση ενός Γαλλικού και ενός Καναδικού σχεδίου και μια σειρά διαβουλεύσεων με άλλες χώρες , η Μ .Βρετανία και οι Η. Π. Α. κατέληξαν σε συμφωνία που δημοσιεύθηκε στις 21 Απριλίου 1944. Η συμφωνία αυτή συζητήθηκε και με άλλες χώρες τον Ιούνιο 1944 στο Atlantic City, N. Jersey και υποβλήθηκε στη Νομισματική και Πιστωτική Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών, που συνεδρίασε στο Bretton Woods, New Hampshire, από 1 – 22 Ιουλίου 1944 και

αποφάσισε την ίδρυση δύο νέων διεθνών οικονομικών οργανισμών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Διεθνούς Τράπεζας Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως («Παγκόσμιας Τράπεζας»). Η επίσημη ίδρυση των δυο οργανισμών έγινε την 27 Δεκεμβρίου 1945, όταν ένας επαρκής αριθμός χωρών που εκπροσωπούσε σημαντικό μέρος του κεφαλαίου ενέκρινε τα σχετικά άρθρα της ιδρυτικής συμφωνίας. Η Παγκόσμια Τράπεζα άρχισε να λειτουργεί ουσιαστικά στις 25 Ιουνίου 1946, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο 1 Μαρτίου 1947 με πρώτο διευθυντή τον Βέλγο Καμίγ Γκιτ. Το Δ.Ν.Τ και «το δίδυμο αδερφάκι του» η Παγκόσμια Τράπεζα σήμερα αριθμούν 184 μέλη. Για διάφορους λόγους δεν συμμετέχουν η Βόρειος Κορέα, η Κούβα, το Λιχτενστάιν, η Ανδόρα, το Μονακό, το Τουβαλού και το Ναουρού. Το Δ.Ν.Τ , λοιπόν είναι ένας διεθνής οργανισμός, ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. Τα γραφεία του βρίσκονται στην Washington, στο έδαφος της χώρας με το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής.(άρθρο 13, 1 τις ιδρυτικής συμφωνίας.)

Κεφάλαιο 1

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΡΟΥ

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι λοιπόν ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί.

1.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ

Οποιαδήποτε χώρα μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος του ΔΝΤ. Η αίτηση θα εξεταστεί πρώτα από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ, το οποίο θα υποβάλει έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΝΤ με εισηγήσεις. Οι εισηγήσεις αφορούν το μερίδιο που αναλογεί (quota) στο υποψήφιο μέλος, τον τρόπο πληρωμής της συνδρομής, και άλλους όρους και προϋποθέσεις για ένταξη. Αφού το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει την έκθεση, η αιτήτρια χώρα οφείλει να λάβει τα απαραίτητα νομικά μέτρα σύμφωνα με τη δική της νομοθεσία ώστε να μπορέσει να υπογράψει τη σχετική συμφωνία με το ΔΝΤ και να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της ως μέλος.

Το μερίδιο (quota) ενός μέλους του ΔΝΤ καθορίζει τη συνδρομή που πρέπει να πληρώνει, το βάρος της ψήφου του, την πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις από το ΔΝΤ, και το μερίδιό του σε Special Drawing Rights. Ένα μέλος δεν μπορεί μονομερώς να αυξήσει το μερίδιό του - η οποιαδήποτε αύξηση πρέπει πρώτα να εγκριθεί από το Εκτελεστικό Συμβούλιο. Για παράδειγμα, το 2001 δεν επιτράπηκε στην Κίνα να αυξήσει το μερίδιό της όσο επιθυμούσε, ώστε να παραμείνει στο επίπεδο της μικρότερης οικονομίας των G7 (Καναδάς). Έκτοτε, η συνεισφορά της έχει αυξηθεί μόνο ελαφρώς.

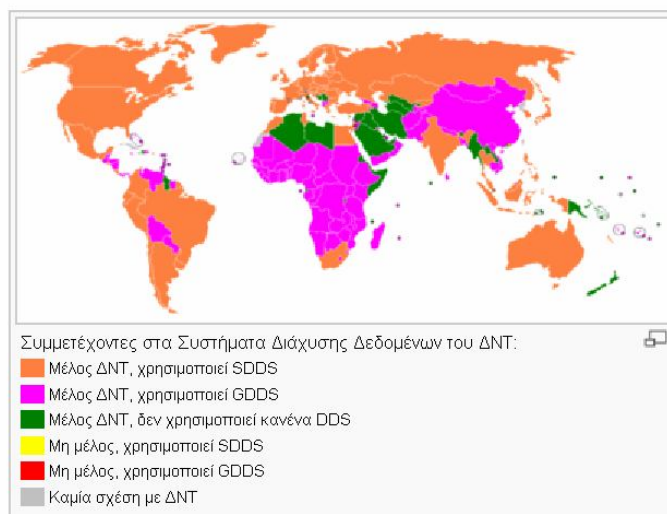
Από το 2006 διεξάγεται συζήτηση για αλλαγές στον τρόπο ψήφισης, ώστε να γίνεται πιο δίκαια.

1.3 ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η βασική αποστολή του ΔΝΤ είναι να παρέχει οικονομική βοήθεια σε χώρες που βρίσκονται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση. Χώρες-μέλη που έχουν πρόβλημα με το ισοζύγιο πληρωμών μπορούν να ζητήσουν δάνεια ή/και διαχείριση της εθνικής τους οικονομίας. Σε ανταπόδοση, από τις χώρες αυτές απαιτείται συνήθως να προβούν σε μεταρρυθμίσεις (στις οποίες οι επικριτές αναφέρονται ειρωνικά ως "συναίνεση της Ουάσιγκτον"). Αυτές οι μεταρρυθμίσεις συνήθως απαιτούνται γιατί χώρες με σταθερά επιτόκια μπορούν να δημιουργήσουν οικονομικές, νομισματικές και πολιτικές πρακτικές οι οποίες να οδηγήσουν οι ίδιες το σύστημα σε κρίση. Για παράδειγμα, χώρες με τεράστια ελλείμματα προϋπολογισμού, ανεξέλεγκτο πληθωρισμό, αυστηρό έλεγχο τιμών, ή ιδιαίτερα υπερτιμημένο ή υποτιμημένο νόμισμα διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν στο μέλλον σοβαρό πρόβλημα με το ισοζύγιο πληρωμών. Έτσι, τα προγράμματα αυτά έχουν ως στόχο, τουλάχιστον φαινομενικά, περισσότερο να διασφαλίσουν μελλοντικές οικονομικές κρίσεις παρά να χρηματοδοτήσουν οικονομικές ατασθαλίες.

Όμως αυτή η προσέγγιση έχει δεχτεί πολλές επικρίσεις, όπως φαίνεται πιο κάτω. Σύμφωνα με πολλούς υποστηρικτές του ΔΝΤ, κάποιες από αυτές τις επικρίσεις είναι αποτέλεσμα του ότι οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν καλά τις λειτουργίες και τους στόχους του ΔΝΤ, και αυτό οφείλεται στην έλλειψη διαφάνειας εντός του ΔΝΤ, καθώς και στην περίπλοκη φύση του διεθνούς οικονομικού συστήματος γενικότερα. Οι εισηγήσεις για βελτίωση αυτής της κατάστασης περιλαμβάνουν τη μείωση των οικονομολόγων, τους οποίους πολλοί φοβούνται ότι χρησιμοποιούν τις χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου ως πειραματόζωα. Από την άλλη, κάποιιοι φοβούνται αυτές οι αλλαγές αυτές που προτείνονται εισάγουν θέματα που είναι περισσότερα πολιτικά παρά οικονομικά, και τα οποία έχουν ήδη οδηγήσει σε οικονομικές κρίσεις. Σύμφωνα με τον Ούλριχ Μπεκ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει ως πρωταρχικό στόχο την αποτροπή μια παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

1.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (DDS)

Πηγή: http://en.wikipedia.org/wiki/International_Monetary_Fund

Το 1995 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) άρχισε να εργάζεται για τη δημιουργία προτύπων διάχυσης δεδομένων (data dissemination) με στόχο να καθοδηγήσει τις χώρες-μέλη του ΔΝΤ να δημοσιοποιούν στο κοινό τα οικονομικά τους στοιχεία. Η Διεθνής Νομισματική και Οικονομική Επιτροπή (ΔΝΟΕ) προσυπέγραψε τα πρότυπα, τα οποία χωρίζονται σε δύο συστήματα: το Σύστημα Διάχυσης Γενικών Δεδομένων (GDDS - General Data Dissemination System) και το Πρότυπο Διάχυσης Ειδικών Δεδομένων (SDDS - Special Data Dissemination Standard).

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε τα SDDS και GDDS το 1996 και το 1997 αντίστοιχα, ενώ ακολούθησαν τροποποιήσεις οι οποίες εκδόθηκαν στον αναθεωρημένο "Οδηγό στο Σύστημα Διάχυσης Γενικών Δεδομένων" (Guide to the General Data Dissemination System). Το σύστημα απευθύνεται κυρίως σε στατιστικούς και στοχεύει να βελτιώσει πολλές πτυχές στα στατιστικά συστήματα των χωρών.

Μερικές οντότητες, χωρίς να είναι μέλη του ΔΝΤ, συνεισφέρουν στατιστικά δεδομένα στα συστήματα:

- ❖ οι Παλαιστινιακές Αρχές - GDDS
- ❖ το Χονγκ Κονγκ – SDDS
- ❖ Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
 - η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για την Ευρωζώνη – SDDS
 - η Eurostat για όλη την ΕΕ. – SDDS

1.5 ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ

Ο ρόλος των δύο οργανισμών του Μπρέτον Γουντς έχει αμφισβητηθεί από μερικούς από τα τέλη της ψυχροπολεμικής περιόδου. Οι επικριτές ισχυρίζονται ότι αυτοί που κατευθύνουν την πολιτική του ΔΝΤ εσκεμμένα στήριξαν καπιταλιστικές στρατιωτικές δικτατορίες που πρόσκεινταν φιλικά σε αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες. Οι επικριτές ισχυρίζονται επίσης ότι το ΔΝΤ είναι σε γενικές γραμμές απαθές ή και εχθρικό στις απόψεις τους για δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και εργατικά δικαιώματα. Η αντιπαράθεση αυτή έχει συμβάλει στη δημιουργία του κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση. Άλλοι ισχυρίζονται ότι το ΔΝΤ δεν έχει αρκετή ισχύ για να δημοκρατικοποιήσει κυρίαρχα κράτη, αν και αυτό δεν εντάσσεται ούτως ή άλλως στους δεδηλωμένους στόχους του, οι οποίοι είναι να συμβουλεύει και να προωθεί την οικονομική σταθερότητα. Το επιχείρημα υπέρ του ΔΝΤ είναι ότι η οικονομική σταθερότητα αποτελεί πρόδρομο της δημοκρατίας.

Δύο επικρίσεις από οικονομολόγους είναι ότι η οικονομική βοήθεια δίδεται πάντοτε υπό διάφορες προϋποθέσεις (conditionalities), περιλαμβανομένων των Προγραμμάτων Διαρθρωτικής Προσαρμογής (Structural Adjustment Programs). Οι προϋποθέσεις, υποστηρίζεται, παρεμποδίζουν την κοινωνική σταθερότητα και επομένως και τους δεδηλωμένους στόχους του ΔΝΤ, ενώ τα Προγράμματα Διαρθρωτικής Προσαρμογής οδηγούν σε αύξηση της φτώχειας στις χώρες που δέχονται τη βοήθεια.

Κατά κανόνα, το ΔΝΤ και οι υποστηρικτές του είναι υπέρμαχοι της κεϋνσιανής προσέγγισης. Αυτό έχει ως συνέπεια ότι εκείνοι που ανήκουν στη σχολή σκέψης της προσφοράς (supply-side economics) διαφωνούν ανοικτά με το ΔΝΤ. Το ΔΝΤ υποστηρίζει συχνά την υποτίμηση νομισμάτων, την οποία η σχολή της

προσφοράς θεωρεί ότι αυξάνει τον πληθωρισμό. Επίσης, συνδέουν την υψηλή φορολογία των προγραμμάτων λιτότητας με συρρίκνωση της οικονομίας.

Η υποτίμηση του νομίσματος συνιστάται από το ΔΝΤ σε κυβερνήσεις χωρών των οποίων η οικονομία βρίσκεται σε κακή κατάσταση. Οι οικονομολόγοι που δίνουν έμφαση στην προσφορά ισχυρίζονται ότι οι κεϋνσιανές πολιτικές του ΔΝΤ είναι καταστροφικές για την οικονομική ευημερία.

Από την άλλη, το ΔΝΤ μερικές φορές υποστηρίζει "προγράμματα λιτότητας", τα οποία συνεπάγονται αύξηση των φόρων ακόμη και όταν η οικονομία είναι αδύνατη, με στόχο να παρέχουν έσοδα στην κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει το έλλειμμα προϋπολογισμού, κάτι που είναι αντίθετο με την κεϋνσιανή πολιτική. Αυτές οι πολιτικές επικρίθηκαν από τον Τζόζεφ Ε. Στίγκλιτς, πρώην οικονομολόγο και αντιπρόεδρο της Παγκόσμιας Τράπεζας, στο βιβλίο του *Globalization and Its Discontents*. Ο Στίγκλιτς υποστήριξε ότι, στρεφόμενο σε μια πιο νομισματική προσέγγιση, το ΔΝΤ δεν έχει πλέον έγκυρο στόχο, αφού σχηματίστηκε για να παρέχει κονδύλια σε χώρες για να υλοποιήσουν κεϋνσιανή αποκατάσταση των πληθωριστικών μεγεθών.

1.6 ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Βάσει άγραφου νόμου, ο Διοικητής του ΔΝΤ είναι πάντοτε από την Ευρώπη και ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές, οι οποίοι εγκρίνουν τον Διοικητή, ψηφίζονται από τους Υπουργούς Οικονομικών των χωρών που εκπροσωπούν. Ο δεύτερος στην ιεραρχία του ΔΝΤ είναι παραδοσιακά Αμερικανός.

Το ΔΝΤ ελέγχεται ως επί το πλείστον από τις μεγάλες δυνάμεις της Δύσης, με το βάρος ψήφου στο Εκτελεστικό Συμβούλιο να καθορίζεται από την οικονομική συνεισφορά της κάθε χώρας στον οργανισμό. Σπάνια το Συμβούλιο υπερψηφίζει αποφάσεις που συγκρούονται με τα συμφέροντα των ΗΠΑ ή των ευρωπαϊκών χωρών.

Ημερομηνίες	Ονόματα	Χώρα
6 Μαΐου 1946 - 5 Μαΐου 1951	Camille Gutt	Βέλγιο

3 Αυγούστου 1951 - 3 Οκτωβρίου 1956	Ivar Rooth	Σουηδία
21 Νοεμβρίου 1956 - 5 Μαΐου 1962	Per Jacobsson	Σουηδία
12 Αυγούστου 1962 - 30 Απριλίου, 1963	David Collett	Ελβετία
1 Σεπτεμβρίου 1963 - 31 Αυγούστου 1973	Pierre-Paul Schweitzer	Γαλλία
1 Σεπτεμβρίου 1973 - 16 Ιουνίου 1978	Johannes Witteveen	Ολλανδία
17 Ιουνίου 1978 - 15 Ιανουαρίου 1987	Jacques de Larosière	Γαλλία
16 Ιανουαρίου 1987 - 14 Φεβρουαρίου 2000	Michel Camdessus	Γαλλία
1 Μαΐου 2000 - 4 Μαρτίου 2004	Horst Köhler	Γερμανία
7 Ιουνίου 2004 – 31 Οκτωβρίου 2007	Rodrigo Rato	Ισπανία
1 Νοεμβρίου 2007- σήμερα	Dominique Strauss	Γαλλία

Πηγή: Από την wikipedia

1.7 ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗΣ ΤΗΣ ΨΗΦΟΣ ΤΟΥΣ

Ο πίνακας που δείχνει τις 21 χώρες μέλη από άποψη ψήφων:

ΔΝΤ χώρες μέλη	Ποσόστωση: Σε Εκατομμύρια	Ποσόστωση:Συνολικό ποσοστό	Κυβερνήτης	Ψήφοι Αριθμός	Ψήφοι: Συνολικό ποσοστό
 Αυστραλία	3236,4	1,49	Wayne Swan	32614	1,47
 Βέλγιο	4605,2	2,12	Jezreel Pattaguan	46302	2,09
 Βραζιλία	3036,1	1,4	Guido Mantega	30611	1,38
 Καναδάς	6369,2	2,93	Jim Flaherty	63942	2,89
 Κίνα	8090,1	3,72	ZHOU Xiaochuan	81151	3,66
 Γαλλία	10738,5	4,94	Christine Lagarde	107635	4,86
 Γερμανία	13008,2	5,99	Axel A. Weber	130332	5,88

Ο ρόλος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Παγκόσμια Οικονομία

 Ινδία	4158,2	1,91	P. Chidambaram	41832	1,89
 Ιταλία	7055,5	3,25	Tommaso Padoa- Schioppa	70805	3,2
 Ιαπωνία	13312,8	6,13	Koji Omi	133378	6,02
 Κορέα	2927,3	1,35	Okyu Kwon	29523	1,33
 Μεξικό	3152,8	1,45	Agustín Carstens	31778	1,43
 Κάτω Χώρες	5162,4	2,38	AHEM Wellink	51874	2,34
 Ρωσική Ομοσπονδία	5945,4	2,74	Aleksei Kudrin	59704	2,7
 Σαουδική Αραβία	6985,5	3,21	Ibrahim A. Al-Assaf	70105	3,17
 Ισπανία	3048,9	1,4	Pedro Solbes	30739	1,39
 Σουηδία	2395,5	1,1	Stefan Ingves	24205	1,09
 Ελβετία	3458,5	1,59	Jean-Pierre Roth Jean- Pierre Roth	34835	1,57
 Ηνωμένο Βασίλειο	10738,5	4,94	Alistair Darling	107635	4,86
 Ηνωμένες Πολιτείες	37149,3	17,09 17,09	Henry Paulson	371743	16,79

 <u>Βενεζουέλα</u>	2659,1	1,22	Gastón Parra Luzardo	26841	1.21 1,21
 υπόλοιπες 165 χώρες	60081,4	29,14	αντίστοιχων	637067	28,78

Πηγή : «<http://en.wikipedia.org/wiki/IMF>»

1.8 Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΝΤ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ο ρόλος των Οργανισμών του Bretton Woods,¹ ήταν αμφιλεγόμενος στα τέλη της περιόδου του Ψυχρού Πολέμου. Οι επικριτές ισχυρίζονται ότι το ΔΝΤ εσκεμμένα υποστήριξε στρατιωτικές δικτατορίες φιλικές με αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες. Οι επικριτές επίσης υποστηρίζουν ότι το ΔΝΤ είναι γενικά απαθές ή εχθρικό προς τις απόψεις τους για τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα εργασίας. Άλλοι ισχυρίζονται ότι το ΔΝΤ έχει μικρή δύναμη για τον εκδημοκρατισμό κυρίαρχων κρατών, αν και αυτό δεν είναι ο δεδηλωμένος στόχος της, ο οποίος είναι να συμβουλεύει και να προωθεί την οικονομική σταθερότητα. Επιχειρήματα υπέρ του ΔΝΤ λένε ότι η οικονομική σταθερότητα αποτελεί πρόδρομο της δημοκρατίας, ωστόσο οι επικριτές τονίζουν διάφορα παραδείγματα, στα οποία οι δημοκρατικές χώρες κατέρρευσαν μετά τη λήψη δανείων του ΔΝΤ

Χώρες που ήταν ή είναι με στρατιωτική δικτατορία, ενώ ταυτόχρονα είναι μέλη του ΔΝΤ / Παγκόσμιας Τράπεζας (\$ δις):

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Bretton_Woods_system

Ο ρόλος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Παγκόσμια Οικονομία

Χώρα χρεωμένες στο ΔΝΤ / Παγκόσμι α Τράπεζα	<u>Δικτάτορας</u>	Σε ισχύ από	Στην εξουσί α να	Οφειλές χώρα το 1996	Χρέη δικτατόρ ων \$ δισ.	% Χρέη δικτατόρων επί του συνολικών χρεών
 Αργεντινή	Στρατιωτικής δικτατορίας	1976	1983	93,8	39,6	42,00%
 Βολιβία	Στρατιωτικής δικτατορίας	1962	1980	5,2	2,7	52,00%
 Βραζιλία	Στρατιωτικής δικτατορίας	1964	1984	179	100	56,00%
 Χιλή	Augusto Pinochet	1974	1989	27,4	12,8	47,00%
 Ελ Σαλβαδόρ	Στρατιωτικής δικτατορίας	1979	1994	2,2	1,3	59,00%
 Αιθιοπία	Μεγκίστου Χαϊλέ Μαριάμ	1977	1991	10	3,7	37,00%
 Αϊτή	Jean-Claude Duvalier	1971	1986	0,9	0,7	78,00%
 Ινδονησία	Σουχάρτο	1967	1998	129	126	98,00%
 Κένυα	Moi	1979	2002	6,9	4,2	61,00%
 Λιβερία	Doe	1979	1990	2,1	1,3	62,00%
 Μαλάουι	Μπάντα	1964	1994	2,3	1,9	83,00%
 Νιγηρία	Buhari / Abacha	1984	1998	31,4	13,6	43,00%
 Πακιστάν	Zia-ul Haq	1977	1988			
 Παραγουά η	Stroessner	1954	1989	2,1	2,3	96,00%
 Φιλιππίνε ς	Marcos	1965	1986	41,2	26,8	65,00%
 Σομαλία	Siad Barre	1969	1991	2,6	2,4	92,00%
 Νότια Αφρική	apartheid		1992	23,6	18,7	79,00%

Ο ρόλος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Παγκόσμια Οικονομία

 Σουδάν	Nimeiry / al-Mahdi	1969	present παρών	17	16,7	98,00%
 Συρία	Assad	1970	present παρών	21,4	21,2	99,00%
 Ταϊλάνδη	Στρατιωτικής δικτατορίας	1950	1983	90,8	13,9	15,00%
 Ζαίρ / Κονγκό	Μομπού	1965	1997	12,8	12,5	98,00%

Πηγή : «<http://en.wikipedia.org/wiki/IMF>»

Κεφάλαιο 2

2.1 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

2.1.1 ΣΚΟΠΟΙ

Ως σκοποί του ΔΝΤ ορίζονται στο άρθρο 1 της ιδρυτικής Συμφωνίας η προαγωγή της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, η προαγωγή της σταθερότητας των ισοτιμιών και η παρεμπόδιση καταστροφικών ανταγωνιστικών υποτιμήσεων, η άρση των συναλλαγματικών εμποδίων τω διεθνών συναλλαγών και η χορήγηση δανείων για την εξισορρόπηση του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών.

Οι περισσότεροι από τους σκοπούς αυτούς, ιδιαίτερα ο δυο πρώτοι, έχουν γενική διατύπωση και αποτελούν στην πραγματικότητα γενικές κατευθυντήριες αρχές. Ουσιαστικές επιδιώξεις και αρμοδιότητες του ΔΝΤ ήταν η άσκηση εποπτείας επί της λειτουργίας της νέας διεθνούς νομισματικής τάξεως των σταθερών ισοτιμιών και η χορήγηση αποτελεσματικής βοήθειας για την άρση η τη χρονική σύντμηση των διαταραχών του ισοζυγίου πληρωμών τω κρατών μελών.

2.1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Οι σημαντικότερες λειτουργίες του Δ.Ν.Τ. είναι :

❖ Λήψη μέτρων για την αποκατάσταση διαταραχών του ισοζυγίου πληρωμών των μελών.

Η εύρυθμη λειτουργία ενός συστήματος σταθερών ισοτιμιών και ελεύθερης μετατρεψιμότητας των νομισμάτων προϋποθέτει μηχανισμούς χορηγήσεως συναλλαγματικής βοήθειας σε χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη χρηματοδότηση των διεθνών τους συναλλαγών. Κύριο όργανο της πολιτικής αυτής είναι τα λεγόμενα τραβηχτικά δικαιώματα που διασφαλίζουν στα μέλη τους αναγκαίους συναλλαγματικούς πόρους για την κάλυψη προσωρινών ελλειμμάτων.

Σύμφωνα με την ιδρυτική συνθήκη κάθε κράτος μέλος δικαιούται να αγοράσει από το Ταμείο νόμισμα άλλων κρατών μελών πληρώνοντας με χρυσό ή με το εθνικό του νόμισμα(άρθρο5,2)

Η χρησιμοποίηση των χρηματικών μέσων του Ταμείου πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους καταστατικούς του στόχους (άρθρ. 5,3). Το Ταμείο μπορεί να περιορίσει ή και να αρνηθεί τη χορήγηση των πόρων του, αν ένα κράτος μέλος παραβιάσει την επιταγή. Η χρηματοδότηση εκτεταμένης και συνεχούς εξαγωγής κεφαλαίων απαγορεύεται (αρθρ. 6,1^α). αλλά η χρυσή μερίδα (gold tranche) μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για κεφαλαιουχικές μεταβιβάσεις(αρθρ.6,2).

Καθώς ο τρόπος χρησιμοποίησως των πόρων του Ταμείου δεν είχε ρυθμισθεί με σαφήνεια στο ιδρυτικό Σύμφωνο, το Εκτελεστικό Συμβούλιο με την απόφαση του της 13 Φεβρουαρίου 1952 όρισε ότι τα κράτη μέλη δικαιούνται εκτός εξαιρέσεων να λαμβάνουν ταμειακούς πόρους μόνο μέχρι του σημείου που το ποσό του εθνικού νομίσματος στα χαρτοφυλάκια του Ταμείου δεν υπερβαίνει το ποσοστό συμμετοχής τους στα ταμειακά κεφάλαια(guota).

Ειδικότερα κάθε μέλος δικαιούται :

- i. Να αγοράσει από το Ταμείο ξένα νομίσματα χωρίς περιορισμούς μέχρι το ύψος της χρυσής μερίδας (που είναι το 25% του ποσοστού συμμετοχής). Αν άλλα κράτη αγοράζουν εθνικό νόμισμα, η χρυσή μερίδα προσαυξάνεται αντίστοιχα (η λεγόμενη υπερχρυσή μερίδα).
- ii. Να αγοράσει από το Ταμείο ξένα νομίσματα για την αποκατάσταση της ισορροπίας του ισοζυγίου με ειδικές διευκολύνσεις, αν πρόκειται για συναλλαγές που αυξάνουν τα αποθέματα του Ταμείου στο εθνικό του νόμισμα πέρα του 100% του ποσοστού συμμετοχής και συνεπώς εξαντλούν τη χρυσή μερίδα , χωρίς όμως και να αυξάνουν τα αποθέματα αυτά περισσότερα από το 125% του ποσοστού συμμετοχής (πρόκειται για το πρώτο 25% της λεγόμενης πιστωτικής μερίδας).
- iii. Να αποκτά ξένο συνάλλαγμα από το Ταμείο υπό την προϋπόθεση ότι αναμένεται εύλογα σημαντικού βαθμού αποκατάσταση της νομισματικής ισορροπίας της χώρας, αν πρόκειται για συναλλαγές στα υπόλοιπα τμήματα (75%) της πιστωτικής μερίδας.

Το ανώτατο χρηματοδοτικό όριο έχει εξαντληθεί, αν τα αποθέματα του Ταμείου σε εθνικό νόμισμα μιας χώρας έχουν φθάσει το 200% του ποσοστού συμμετοχής της στο διεθνή αυτό οργανισμό. Αλλά ενώ η λεγόμενη χρυσή μερίδα θεμελιώνει ουσιαστικά ένα αυτόματο τραβηχτικό δικαίωμα για τα κράτη μέλη, πέρα από το όριο αυτό επιχειρείται σύνδεση των ταμειακών χορηγήσεων με

οικονομικοπολιτικούς όρους, ώστε να υποχρεωθούν τα μέλη να εφαρμόσουν πολιτική αποκαταστάσεως της νομισματικής ισορροπίας.

Το 1969 με προσθήκη στην ιδρυτική Συμφωνία όρισε ρητά ότι η χρησιμοποίηση των πόρων του Ταμείου είναι προσωρινή. Οι ταμειακές χορηγήσεις δεν είναι δυνατό να είναι ληξιπρόθεσμες πέρα της πενταετίας. Η εξόφληση τους γίνεται σε χρυσό, μετατρέψιμο συνάλλαγμα η ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα.

Τα τραβηχτικά δικαιώματα δεν είναι τα μόνα μέσα που χρησιμοποιεί το ΔΝΤ για την εκπλήρωση των σκοπών του. Μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες και νέες ανάγκες οδήγησαν στη δημιουργία ενός δικτύου πιστωτικών βοηθημάτων για τα κράτη μέλη. Στα πλαίσια της λεγόμενης συμπληρωματικής χρηματοδοτήσεως (Compensatory Financing) χορηγούνται συναλλαγματικές πιστώσεις σε χώρες που λόγω της μεγάλης εξαρτήσεως της εξωτερικής τους ισορροπίας από ορισμένα προϊόντα (ιδίως πρώτες ύλες) εμφανίζουν απρόβλεπτες διακυμάνσεις στη διαμόρφωση του εξωτερικού τους ισοζυγίου. Όμοιους σκοπούς εξυπηρετούν οι λεγόμενες πετρελαϊκές διευκολύνσεις (oil facilities) για χώρες που έχουν υποστεί σημαντική συναλλαγματική διαταραχή από την άνοδο των τιμών του πετρελαίου. Με τις υποσχέσεις παροχής πιστώσεων (Stand –by Agreements) τα μέλη αποκτούν αξιώσεις προμήθειας συναλλάγματος σε πρώτη ζήτηση που μπορούν μέσα σε ορισμένο χρόνο να ασκήσουν χωρίς περιορισμούς. Σημαντικές για τις αναπτυσσόμενες χώρες είναι οι Γενικές Δανειακές Συμφωνίες (General Arrangements to Borrow) με τις οποίες τα μέλη της ομάδας των 10 προσφέρουν πρόσθετες πιστώσεις σε χώρες με ασθενές εξωτερικό ισοζύγιο.

❖ Η εποπτεία επί των σταθερών ισοτιμιών των νομισμάτων.

Η εποπτεία των εθνικών νομισμάτων εκφράζεται σε χρυσό η δολάρια (αρθρ. 4, 1) και μπορεί να μεταβληθεί μόνο σε περίπτωση «θεμελιώδους ανισορροπίας» (αρθρ. 4, 5). Πριν από κάθε μεταβολή πρέπει να ερωτηθεί το Ταμείο. Αν η μεταβολή της ισοτιμίας είναι μικρή (κάτω του 10 %), το Ταμείο δεν προβάλλει αντιρρήσεις. Αυτόνομη ενέργεια χωρίς την έγκριση του Ταμείου επιφέρει στέρηση του δικαιώματος χρησιμοποίησεως των ταμειακών πόρων και σε σοβαρές περιπτώσεις αποκλεισμό του παραβάτη – μέλους.

Με τις ρυθμίσεις αυτές είχε καθιερωθεί ένα σύστημα προσαρμοζομένων ισοτιμιών (adjustable peg system). Περιείχε ως Αρχή σταθερές ισοτιμίες που όμως μπορούσαν να μεταβληθούν από περίπτωση σε περίπτωση. Αλλά η νομισματικές κρίσεις στη αρχή της δεκαετίας 1970-80 κλόνισαν τα θεμέλια του συστήματος

Bretton Woods και ανάγκασαν το Ταμείο να λάβει θετικότερη στάση στο σύστημα κυμαινομένων ισοτιμιών, χωρίς εντούτοις να εγκαταλείψει την ιδέα επιστροφής σε σταθερές ισοτιμίες. Η αναζήτηση μιας νέας διεθνούς νομισματικής τάξεως και ο καθορισμός του ρόλου του ΔΝΤ είναι δυο προβλήματα που θα αποτελέσουν για πολύ καιρό επίκεντρο οικονομικοπολιτικών συζητήσεων και διαπραγματεύσεων στο διεθνή χώρο.

❖ Λήψη μέτρων για την προαγωγή του διεθνούς εμπορίου. Χωρίς την έγκριση του Ταμείου απαγορεύονται η εισαγωγή ή διατήρηση περιορισμών στις τρέχουσες διεθνείς συναλλαγές καθώς και διακρίσεων στη μεταχείριση των νομισμάτων χάρη των διαφόρων χωρών (αρθρ. 8,2 και 3). Περιορισμοί όμως στη διεθνή κυκλοφορία κεφαλαίων είναι δυνατοί. Η ελεύθερη μετατρεψιμότητα των νομισμάτων χάρη και στη συμβολή άλλων διεθνών οικονομικών οργανισμών (όπως π.χ. της Ευρωπαϊκής Ενώσεως Πληρωμών) έχει σε μεγάλο βαθμό επιτευχθεί. Το 75% περίπου του διακρατικού εμπορίου διεξάγεται σήμερα σε πολυεθνική βάση.

2.1.3 ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΤΡΑΒΗΧΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.

Η διεύρυνση της διεθνούς ρευστότητας με την εισαγωγή των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων υπήρξε καμπή στην εξέλιξη του διεθνούς νομισματικού συστήματος. Η κάμψη της εμπιστοσύνης στο δολάριο και η μεγάλη ανάπτυξη των διεθνών συναλλαγών έκαναν αισθητή την ανάγκη νέας ρυθμίσεως του όγκου και της διαρθρώσεως των διεθνών συναλλακτικών μέσων. Ύστερα από μια σειρά διασκέψεων και μελετών του Δ.Ν.Τ. και της Λέσχης των Δέκα αποφασίσθηκε, με κοινή συμφωνία του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Δ.Ν.Τ. εκπροσώπων των Δέκα, η συμπλήρωση του ιδρυτικού Συμφώνου του Ταμείου με διατάξεις για την εισαγωγή των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων. Η ισχύς της συμφωνίας άρχισε την 28 Ίουλίου 1969.

Σκοπός της νέας ρυθμίσεως ήταν η δημιουργία ενός μέσου διεθνών πληρωμών για τις συναλλαγές μεταξύ των νομισματικών αρχών που θα επέτρεπε στα νομισματικά μεγέθη να παρακολουθούν την πραγματική εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας (ιδιαίτερα μετά τα μέτρα που είχε λάβει η αμερικάνικη κυβέρνηση για την περιστολή του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών των Η.Π.Α) και θα βοηθούσε στην αντιμετώπιση προσωρινών διαταραχών του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών –

μελών. Η κατανομή των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων έγινε με βάση τα ποσοστά συμμετοχής στο Δ.Ν.Τ και είχε το χαρακτήρα διευρύνσεως των συναλλαγματικών τους αποθεμάτων. Τα Ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη ελλειμμάτων του ισοζυγίου μέχρι ποσοστού 70% σ' ένα κυλιόμενο πενταετές διάστημα, χωρίς οι δικαιούχοι να είναι υποχρεωμένοι να τα εξαγοράσουν αργότερα σε άλλο νόμισμα.

Οι κάτοχοι των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων έχουν τις ακόλουθες δυνατότητες χρήσεως:

i. Συναλλαγές μεταξύ κρατών –μελών. Τα μέλη έχουν το δικαίωμα να εξαγοράσουν χρησιμοποιώντας ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα δικό τους νόμισμα από τα αποθέματα από τα αποθέματα των άλλων μελών και να αποκτήσουν de facto μετατρέψιμο νόμισμα απ' ευθείας από άλλα μέλη με τη δική τους συγκατάθεση η υποβάλλοντας σχετική αίτηση στο Ταμείο. Στην τελευταία περίπτωση το Δ.Ν.Τ καλεί χώρες με ισχυρά νομίσματα να αναλάβουν τα ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα.

ii. Συναλλαγές με την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS). Ευρωπαϊκές χώρες που μετέχουν στο λογαριασμό ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων μπορούν, από τον Ιανουάριο 1974, να αγοράσουν συνάλλαγμα από την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών με εξαμηνιαία υποχρέωση εξοφλήσεως.

iii. Συναλλαγές με το Δ.Ν.Τ.

Τα κράτη-μέλη μπορούν να εξαγοράσουν δικό τους νόμισμα από τα αποθέματα του Ταμείου και να πληρώσουν τόκους και τέλη.

Η αξία των ειδικών τραβηχτικών είχε στην αρχή υπολογισθεί σε χρυσό. Με το πέρασμα των περισσότερων χωρών στην ελεύθερη διακύμανση αποφασίστηκε ο υπολογισμός, από 1.7.1974, της ισοτιμίας των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων με βάση ένα σταθμισμένο μέσο όρο 16 εθνικών νομισμάτων. Από τότε οι ισοτιμίες σε ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα των νομισμάτων όλων των χωρών(περιλαμβανομένου και του δολαρίου) παρακολουθούν τις εξελίξεις των αγορών συναλλάγματος.

Κεφάλαιο 3

3.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το διεθνές εμπόριο έχει τη δυνατότητα να επιφέρει βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης για όλες τις χώρες. Για παράδειγμα, από τα μέσα της δεκαετίας του 70, ορισμένες χώρες της Ανατολικής Ασίας, όπως η Νότιος Κορέα και η Ταϊλάνδη ακολούθησαν μια πολιτική ενεργού συμμετοχής στις παγκόσμιες αγορές και ωφελήθηκαν από αυτό. Στο Μπαγκλαντές, επίσης, η ανάπτυξη της κλωστοϋφαντουργικής βιομηχανίας ως αποτέλεσμα της αύξησης των πωλήσεων σε υπεράκτιες αγορές οδήγησε στη δημιουργία 1 εκατομμυρίου νέων θέσεων εργασίας, κυρίως στον γυναικείο πληθυσμό.

Τα νέα ωστόσο δεν είναι όλα καλά. Ίσα- ίσα. Παρά τη βελτίωση σε ορισμένους τομείς και περιοχές υπάρχουν αρνητικές συνέπειες για πολλές χώρες. Ειδήσεις για αρνητικές συνέπειες στον τομέα της βιομηχανικής εργασίας, για περιβαλλοντική καταστροφή, για ανισότητα στον εμπορικό ανταγωνισμό από μέρους των πλουσίων χωρών, είναι πλέον κάτι καθημερινό. Αυτό, βεβαίως, δεν οφείλεται στην επέκταση του παγκόσμιου εμπορίου αλλά έχει να κάνει με τους κανόνες και τους όρους που διέπουν αυτή την επέκταση. Στο παιχνίδι αυτό που λέγεται «παγκόσμιο εμπόριο» ποιος θέτει αυτούς του κανόνες; Και μήπως αυτό σημαίνει ότι όποιος θέτει τους κανόνες του παιχνιδιού αποκτά κατά τρόπο άδικο ένα πλεονέκτημα σε αυτό το παιχνίδι επίπεδο. Η παρούσα σελίδα έχει σκοπό να ενημερώσει, αναδείξει και αναλύσει τα θέματα που σχετίζονται α) με τον ρόλο και την πολιτική αυτών των οργανισμών και β) με τη δράση των κοινωνικών κινημάτων που εκπροσωπούν τους πολίτες

3.1.1 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα είναι αδερφικοί οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών. Μαζί μοιράζονται τον ίδιο στόχο για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις χώρες μέλη τους. Στην προσέγγιση για την επίτευξη αυτού του στόχου οι δύο αυτοί οργανισμοί αλληλοσυμπληρώνονται, με το ΔΝΤ να δίνει έμφαση στην εξασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και την Παγκόσμια Τράπεζα, να επικεντρώνεται στην μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και μείωση της φτώχειας.

3.1.1.1 ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ BRETTON WOODS

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα δημιουργήθηκαν σε μια διεθνή διάσκεψη που είχε διεξαχθεί στο Bretton Woods, ένα παραθεριστικό θέρετρο της πολιτείας New Hampshire των ΗΠΑ, τον Ιούλιο του 1944. Ο στόχος της διάσκεψης των συμμετεχόντων ήταν να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο για την οικονομική συνεργασία και την ανάπτυξη που θα οδηγήσει σε μια πιο σταθερή και ευημερούσα παγκόσμια οικονομία. Ενώ ο στόχος αυτός παραμένει κεντρικό και στα δυο όργανα, το έργο τους έχει εξελιχθεί να ανταποκρίνεται στις νέες οικονομικές εξελίξεις και προκλήσεις.

Το ΔΝΤ προωθεί τη διεθνή νομισματική συνεργασία και παρέχει πολιτικές συμβουλές και τεχνική βοήθεια για να βοηθήσει τις χώρες να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν ισχυρές οικονομίες. Το Ταμείο επίσης δίνει δάνεια και βοηθά τις χώρες να εκπονήσουν προγράμματα πολιτικής για την επίλυση των προβλημάτων του ισοζυγίου πληρωμών-δηλαδή, καταστάσεις όπου η επαρκής χρηματοδότηση σε προσιτούς ορους δεν μπορεί να ληφθεί για την επίτευξη καθαρών διεθνών πληρωμών. Τα δάνεια του ΔΝΤ έχουν σχετικά μικρή διάρκεια και χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από την κοινοπραξία της ποσόστωσης των εισφορών, που παρέχουν τα μέλη της. Το προσωπικό του ΔΝΤ είναι κυρίως οικονομολόγοι με μεγάλη πείρα σε μακροοικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές.

Η Παγκόσμια Τράπεζα προωθεί τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας. Αυτό τον προσπαθεί με την παροχή τεχνικής και οικονομικής υποστήριξης για να βοηθήσει τις χώρες να μεταρρυθμίσουν συγκεκριμένους τομείς ή να υλοποιήσουν συγκεκριμένα έργα όπως για παράδειγμα, η οικοδόμηση σχολείων και κέντρων υγείας, η παροχή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος, την καταπολέμηση των ασθενειών και την προστασία του περιβάλλοντος . Η βοήθεια της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι γενικά μακροπρόθεσμη και χρηματοδοτείται τόσο από τις εισφορές των χωρών μελών και μέσω έκδοσης ομολόγων. Το προσωπικό της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι συχνά ειδικό σε συγκεκριμένα θέματα, τομείς, η τις τεχνικές.

3.1.1.2 ΠΩΣ ΤΟ ΔΝΤ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΥΝ.

Το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα συνεργάζονται τακτικά και σε πολλά επίπεδα, για την παροχή βοήθειας στις χώρες- μέλη και συμμετέχουν σε πολλές κοινές πρωτοβουλίες. Οι όροι για τη συνεργασία τους ορίζονται στην συνθήκη του 1989 για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής συνεργασίας σε τομείς όπου οι αρμοδιότητες αλληλεπικαλύπτονται . Αν και οι όροι έχουν είδη αναλυθεί στο πλαίσιο των προσανατολισμών που ασχολούνται με συγκεκριμένα ζητήματα, η Επιτροπή Εξωτερικών Αναθεωρήσεων έχει αναλάβει μια συνολική αναθεώρηση της συνεργασίας του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η Επιτροπή θα συστήσει πως οι δύο αυτοί οργανισμοί θα μπορέσουν να συνεχίσουν να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της παγκόσμιας κοινότητας μέσω της αποτελεσματικής και αποδοτικής συνεργασίας.

Τακτική συνεργασία: Η συνεργασία για την παροχή βοήθειας σε κάποια χώρα ενισχύεται από την υποστήριξη των τακτικών συνεδριάσεων των επιτελείων του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, όπως επίσης και από τακτικές ανταλλαγές πληροφοριών. Το ΔΝΤ αξιολογεί τη γενική οικονομική κατάσταση μίας χώρας και τις πολιτικές που παρέχονται μέσα από εκτιμήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ουσιαστική ανάπτυξης έργων ή μεταρρυθμίσεων. Ομοίως, η Παγκόσμια Τράπεζα συμβουλεύει με βάση τις διαρθρωτικές και τομεακές μεταρρυθμίσεις που λαμβάνονται υπόψη από το ΔΝΤ. Το προσωπικό των δυο θεσμικών οργάνων

συνεργάζεται επίσης, για την συμμετοχή στα αντίστοιχα προγράμματα δανειοδότησης.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος του ΔΝΤ και ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας συνεδριάζουν τακτικά για να συνεννοούνται για μεγάλα ζητήματα. Όπως το ζήτημα των κοινών δηλώσεων, όπως επίσης όταν περιστασιακά γράφουν από κοινού κάποια άρθρα στον παγκόσμιο τύπο, και τέλος κάποιες κοινές επισκέψεις σε αρκετές περιοχές και χώρες.

Κοινές πρωτοβουλίες: Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα ξεκίνησαν από κοινού δυο μείζονες πρωτοβουλίες για να βοηθήσουν τις φτωχές χώρες. Το 1996, οι οργανισμοί εισήγαγαν ένα πρόγραμμα ονόματι την **Heavily Indebted Poor Countries (HIPC)**² Initiative για τη μειώσουν τις επιβαρύνσεις για τα χρέη των φτωχών υπερχρεωμένων χωρών. Το 1999, το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα ξεκίνησε ένα έγγραφο ονόματι **Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP)**³ για να προσεγγίσουν μια χώρα υπό την ηγεσία της στρατηγικής για να συνδέσουν εθνικές πολιτικές, την υποστήριξη των δωρητών, καθώς και την ανάπτυξη των αποτελεσμάτων που απαιτούνται για τη μείωση της φτώχειας στις χώρες με χαμηλό εισόδημα. Το PRSPs στήριζε την πρωτοβουλία δανεισμού HIPC με ευνοϊκούς όρους από το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα.

Τον Ιούλιο του 2004, το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα ξεκίνησαν την έκθεση παρακολούθησης (Global Monitoring Report -GMR). Η ετήσια αυτή έκθεση αξιολογεί την πρόοδο όσον αφορά τις πολιτικές και τις δράσεις που απαιτούνται για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών (Millennium Development Goals -MDG). Η GMR θεωρεί επίσης πόσο καλά οι αναπτυσσόμενες χώρες, οι ανεπτυγμένες χώρες, και οι διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί συμβάλλουν στην ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης και της στρατηγικής για την επίτευξη του MDG, όπως επιβεβαιώθηκε σε μια σύνοδο κορυφής του Monterrey, το Μάρτιο του 2002.

Το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα συνεργάζονται επίσης για να κάνουν τους χρηματοπιστωτικούς τομείς στις χώρες μέλη σταθερούς και καλά οργανωμένους. Το Financial Sector Assessment Program (FSAP) εισήχθη το 1999 για να εντοπιστούν τα δυνατά και τα τρωτά σημεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και να συστηθούν οι κατάλληλες πολιτικές απαντήσεις.

² <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/hipc.htm>

³ <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/prsp.htm>

Συντονισμός υψηλού επιπέδου: Οι ετήσιες συνεδριάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Διοικητών του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, παρέχουν ένα φόρουμ για την συνεργασία τους. Οι Διοικητές συμβουλεύουν τις χώρες τους να παρουσιάσουν τις απόψεις σχετικά με τρέχοντα ζητήματα της διεθνούς οικονομίας και των οικονομικών. Τα διοικητικά συμβούλια των Διοικητών αποφασίζουν πως να αντιμετωπίσουν διεθνή οικονομικά ζητήματα και να εγκρίνουν αντίστοιχα ψηφίσματα.

Μια ομάδα από το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα συγκαλείτε επίσης Κατά τη διάρκεια των εξαμηνιαίων συνεδριάσεων της Επιτροπής Ανάπτυξης. Η επιτροπή αυτή συστάθηκε το 1974 για την παροχή συμβουλών στα δυο θεσμικά όργανα σχετικά με κρίσιμα ζητήματα της ανάπτυξης και σχετικά με τους οικονομικούς πόρους που απαιτούνται για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης στις χώρες χαμηλού εισοδήματος.

Κεφάλαιο 4

4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Η παγκόσμια οικονομία απειλείται ολοένα και περισσότερο από τις ασταθείς αντιδράσεις των αγορών στις διεθνείς ανισορροπίες σε μία περίοδο κατά την οποία το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει εν πολλοίς απολέσει το λόγο ύπαρξής του ως παγκόσμιος οργανισμός νομισματικής πολιτικής. Οι δύο αυτές εξελίξεις θα έπρεπε να συνιστούν κίνητρο διεκδίκησης μίας νέας αποστολής για το ΔΝΤ.

Τη δεκαετία του 1960, το ΔΝΤ διαχειριζόταν τα προβλήματα όλων των μεγάλων οικονομιών, ενώ τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 αναδείχθηκε σε διαχειριστή κρίσεων για τις αναδυόμενες αγορές. Η δουλειά αυτή όμως είναι πολύ πιο δύσκολη σήμερα, εξαιτίας του μεγέθους ορισμένων αναδυόμενων οικονομιών. Και σε κάθε περίπτωση η ανησυχία εστιάζεται εκ νέου στις ανεπτυγμένες οικονομίες του κόσμου, όπως οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Αυστραλία, οι οποίες χρηματοδοτούν τα τεράστια ελλείμματά τους με πλεονάσματα πολύ φτωχότερων χωρών.

Αυτά τα πλεονάσματα αντανακλούν τα υψηλά ποσοστά αποταμίευσης τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα των πετρελαιοπαραγωγών και αναδυόμενων ασιατικών οικονομιών, τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση αποθεμάτων ξένου συναλλάγματος.

Δεν πρόκειται όμως για ευλογία για αυτές τις χώρες. Τα αποθέματά τους έχουν γιγαντωθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε ακόμη και η ανακοίνωση της παραμικρής μεταβολής στο ενεργητικό -για παράδειγμα από ευρώ σε δολάρια- μπορεί να δημιουργήσει αναταράξεις και κρίσεις πανικού στις αγορές. Όπως συνέβαινε με το παλαιό καθεστώς αποθεμάτων, το οποίο επέτρεπε επιλογή ενεργητικού (για παράδειγμα, δολάριο, στερλίνα και χρυσό την περίοδο του μεσοπολέμου) η αστάθεια είναι εγγενής.

Η προσπάθεια των χωρών αυτών να εντοπίσουν εναλλακτικές για τα αποθέματά τους έχει αποδειχθεί προβληματική. Η προσοχή εστιάζεται, κυρίως, στα αποθέματα της Κίνας, τα οποία αγγίζουν τα 1 τρις. δολάρια, και στις προσπάθειες της χώρας να διατηρήσει την αξία του ενεργητικού αυτού. Η προσπάθεια για διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου, που περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο αμερικανικά

κυβερνητικά ομόλογα, μέσω της επένδυσης 3 δισ. δολαρίων στον όμιλο διαχείρισης ιδιωτικού μετοχικού κεφαλαίου Blackstone αυτό το καλοκαίρι συνοδεύθηκε από επώδυνη απώλεια της αξίας τους.

Από την άλλη, οι κυβερνήσεις των βιομηχανικών κρατών ανησυχούν ότι τα νέα αυτά εθνικά ταμεία διαχείρισης πλούτου χρησιμοποιούνται περισσότερο ως εργαλείο πολιτικής στρατηγικής, παρά δρουν βάσει της λογικής της αγοράς. Ακόμη και το επιτυχημένο παράδειγμα της Temasek, κρατικού επενδυτικού ταμείου της Σιγκαπούρης, το οποίο για μακρά περίοδο είχε περάσει απαρατήρητο, σήμερα προσελκύει υπερβολική προσοχή, την οποία οι ιδιοκτήτες και οι διαχειριστές του δεν επιθυμούσαν.

Οι αυξανόμενες ανησυχίες είναι κατανοητές. Άλλωστε, δεδομένου ότι οι κεντρικές τράπεζες και τα επενδυτικά ταμεία των αναδυόμενων αγορών κυριαρχούν σήμερα στις αγορές κεφαλαίου, τα αποτελέσματα δεν παράγονται πλέον από τη διάδραση εκατομμυρίων ανεξάρτητων κινήσεων, αποφάσεων ή στρατηγική. Όταν οντότητες τέτοιου μεγέθους λαμβάνουν αποφάσεις είναι υποχρεωμένες να δρουν βάσει στρατηγικής. Όλες οι πλευρές αρχίζουν να υποπεύονται πολιτική χειραγώγηση.

Οι αντιπαραθέσεις, που προκύπτουν όμως, θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν και οι ενέργειες πολιτικής εμπάθειας να απουσιάσουν, εάν υπήρχαν πολυμερείς οργανισμούς παρακολούθησης, που θα δεσμεύονταν στο να υπηρετήσουν το κοινό καλό.

Αυτή θα έπρεπε να είναι η βασική αποστολή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σήμερα. Παρακολούθηση σήμερα σημαίνει ουσιαστικά παροχή συμβουλών. Το 1960- όταν το ΔΝΤ επόπτευε την εφαρμογή του συστήματος του Μπρέτον Γουντς πριν την κατάλυσή του το 1971 -η παρακολούθηση συνδεόταν με την αποτελεσματικότητα του Ταμείου ως μεγάλου οικονομικού διαμεσολαβητή.

Η δυνατότητα του ΔΝΤ να δίνει κατευθύνσεις σε σημαντικές οικονομίες, όπως αυτή του Ηνωμένου Βασιλείου, έχει ενισχυθεί και από την εξάρτηση των χωρών αυτών από τους πόρους του διεθνούς οργανισμού. Ήταν η οικονομική δύναμη του ΔΝΤ, που του έδωσε από την πρώτη στιγμή ώθηση- μία δύναμη που ενισχύθηκε και από το δανεισμό του Ταμείου.

Τα χρόνια που ακολούθησαν την κατάρρευση του Μπρέτον Γουντς, το ΔΝΤ επανεφύρε εαυτόν ως ένα βασικό όχημα για τη διαχείριση των πλεονασμάτων, που προέκυψαν από την πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του `70. Δανειζόταν από τις

χώρες με τα πλεονάσματα, οι οποίες έτσι εν μέρει διαχειρίζονταν το νέο αυτό ενεργητικό με διαμεσολάβηση του ΔΝΤ.

Το Ταμείο από την πλευρά του μπορούσε να δανείσει τις χώρες εκείνες, που είχαν πληγεί από την αύξηση στις τιμές του πετρελαίου.

Πράγματι, ένας μεγάλος παίχτης στο χρηματοοικονομικό σύστημα, μπορεί να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο. Κατά το παρελθόν, οι μεγάλοι ιδιωτικοί οργανισμοί μπορούσαν να σταθεροποιήσουν τις αγορές σε περιόδους πανικού.

Ο όμιλος Rothschild προσέφερε σταθερότητα στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα. Σε περιόδους πανικού τη διετία 1895-6 και το 1907, η J.P. Morgan ήταν εκείνη, που επανάφερε την ηρεμία στην αμερικανική οικονομία. Το 1930, την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης, δεν υπήρξε κάποια δύναμη, που να δράσει αντίστοιχα. Σήμερα υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι η Goldman Sachs αισθάνεται υποχρεωμένη να σταθεί απέναντι στο γενικό ρεύμα.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θα μπορούσε να είναι μία ισχυρή δύναμη σταθεροποίησης εάν διαχειριζόταν μέρος των αποθεμάτων των πλεονασματικών οικονομιών, καθώς οι τοποθετήσεις του θα αντιστάθμιζαν τις κινήσεις των κερδοσκόπων.

Αυτό θα σήμαινε οφέλη και για τις χώρες που διατηρούν τα τεράστια αποθέματα σε ξένο συνάλλαγμα, οι οποίες ενδιαφέρονται για τη σταθερότητα της παγκόσμιας οικονομίας και των διεθνών αγορών.

Την ίδια ώρα, η διαχείριση αποθεμάτων από έναν διεθνώς ελεγχόμενο «διευθυντή» θα ήρε τις υποψίες και τις αμφιβολίες για τη χρήση του ενεργητικού αυτού για προώθηση πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Προκειμένου ωστόσο να φέρει εις πέρας μία τέτοια αποστολή, το ΔΝΤ θα πρέπει να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των μελών του. Η ενίσχυση των αποθεμάτων σε πολλές ασιατικές χώρες ήταν απάντηση στην κρίση του 1997. Πριν λοιπόν το ΔΝΤ αναλάβει το ρόλο του διαχειριστή τους, οι ασιατικές και άλλες χώρες θα πρέπει να δουν τη συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση του οργανισμού να ενισχύεται. Μόνο σε αυτή την περίπτωση θα μπορούν να είναι σίγουρες, ότι δεν θα πέσουν θύμα πολιτικής χειραγώγησης.

4.2 Η ΜΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Η μελλοντική αξία του Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και της Παγκόσμιας Τράπεζας, καθώς και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εξαρτάται από το πώς αυτά αλλάζουν.

Το μέλλον του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας θα εξαρτηθεί από την ικανότητά τους να επιτευχθούν οι τρεις στόχοι:

- ❖ να αναπτύξουν ή να ενισχυθούν τα κίνητρα για ανάπτυξη της χώρας που είναι υποψήφια
- ❖ την παροχή κινήτρων για εφικτά δημόσια αγαθά
- ❖ βελτιώσεων στην ποιότητα ζωής και την μείωση της φτώχειας.

Από εδώ και στο εξής η επιτυχία ή αποτυχία πρέπει να κρίνεται από την ικανότητα των διεθνών οργανισμών να ενθαρρύνουν τις χώρες μέλη να δημιουργήσουν τα κατάλληλα κίνητρα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικονομική και κοινωνική πρόοδο.

Το ΔΝΤ στην αρχή θα μπορούσε να προσφέρει δύο οφέλη. Πρώτον, μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο των διεθνών ή παγκόσμιων οικονομικών κρίσεων. Δεύτερον, μπορεί να παράσχει πληροφορίες για λογιστική και χρηματοοικονομικά πρότυπα, οι οποίες μειώνουν το κόστος της απόκτησης πληροφοριών. Η καλύτερη ενημέρωση βελτιώνει την κατανομή της αγοράς, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες της αγοράς να κάνουν περισσότερο συνειδητές επιλογές. Είναι διαπιστωμένο ότι η αγορά αντιδρά γρήγορα στις νέες πληροφορίες. Το ΔΝΤ έχει πλεονέκτημα στην απόκτηση πληροφοριών, λόγω της σχέσης εργασίας του με πολλές αναπτυσσόμενες χώρες και την υποχρεωτική από το άρθρο 4 αναφορά σχετικά με τις εξελισσόμενες χώρες. Το ΔΝΤ ήταν αργό στην ανάπτυξη προτύπων για τη βελτίωση της ποιοτικής ενημέρωσης και ακόμα πιο αργό να καταστήσει την πληροφορία δημόσια. Έχουν γίνει πολλές βελτιώσεις τα τελευταία χρόνια, αλλά πρέπει να γίνουν πολλές ακόμη. Το πιο σημαντικό καθήκον του ΔΝΤ είναι η πρόληψη και ο μετριασμός των κρίσεων.

Το ΔΝΤ θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει την κύρια του αποστολή. Αντί να δανείζει όλες τις χώρες με προβλήματα, θα πρέπει να περιορίσει το ρόλο του στην πρόληψη της εξάπλωσης των κρίσεων από την ταραγμένη οικονομία των γειτόνων τους, τους εμπορικούς εταίρους, και άλλα. Αντί των μακροχρόνιων διαπραγματεύσεων για να γίνουν οι υποσχέσεις των μεταρρυθμίσεων, θα πρέπει να μην δανείζουν σε χώρες που δεν έχουν εγκριθεί και διατηρηθεί ορισμένες συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις. Η πρόβλεψη αυτών των αλλαγών, που επιτρέπουν

χρονικά περιθώρια προσαρμογής, θα συμβάλουν πάρα πολύ στην αλλαγή των κινήτρων για τις χώρες και τους δανειστές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

Παράδειγμα Νο 1

Συναντήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ, 20-22 Οκτωβρίου 2007, Ουάσιγκτον

Η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο πραγματοποιούν τις Ετήσιες Συναντήσεις τους στις 20-22 Οκτωβρίου 2007 στην Ουάσιγκτον. Θα συναντηθούν πολιτικοί ηγέτες και ανώτεροι αξιωματούχοι της Τράπεζας και του Ταμείου από 184 χώρες για να συζητήσουν ζητήματα ανάπτυξης και διεθνών χρηματοδοτήσεων.

Οι όροι που επιβάλλουν στις φτωχές χώρες η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), όπως η αναγκαστική ιδιωτικοποίηση υπηρεσιών, η περικοπή των κοινωνικών δαπανών και η επιβολή της απελευθέρωσης του εμπορίου, οδηγούν τους ανθρώπους στη φτώχεια. Οι όροι του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας αφαιρούν από τους ντόπιους το δικαίωμα στη λήψη αποφάσεων και την εναποθέτουν στα χέρια γραφειοκρατών που έχουν έδρα την Ουάσιγκτον. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τα κοινοβούλια και οι κυβερνήσεις διαπιστώνουν συχνά ότι δεν είναι σε θέση να επιλέξουν τις πολιτικές τους, γιατί αυτές έχουν ήδη καθοριστεί από την Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ. Για παράδειγμα, οι αποφάσεις για τα κονδύλια του προϋπολογισμού για την υγεία και την παιδεία συχνά περιορίζονται από πλαφόν δαπανών που επιβάλλει το ΔΝΤ.

Επίσης, οι δομές διακυβέρνησης της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ δίνουν ελάχιστο δικαίωμα γνώμης στις φτωχές χώρες για το πώς διοικούνται οι οργανισμοί. Οι χώρες του G8 κυριαρχούν στα διοικητικά συμβούλια και των δύο οργανισμών: η Βρετανία, για παράδειγμα, έχει περισσότερες ψήφους από ολόκληρη την Υποσαχάρια Αφρική. Στις φετινές Ετήσιες Συναντήσεις, το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ είναι πολύ πιθανό να εγκρίνει κάποιες αυξήσεις του μεριδίου ψήφων για χώρες μέσου εισοδήματος όπως το Μεξικό, η Τουρκία και η Νότια Κορέα, όμως είναι εξαιρετικά απίθανη αυτή τη στιγμή οποιαδήποτε αύξηση του μεριδίου ψήφων της Αφρικής.

Οι δράσεις της Συμμαχίας Ενάντια στη Φτώχεια επιδιώκουν να διασφαλιστεί ότι οι όποιες μεταρρυθμίσεις θα δυναμώσουν τη φωνή των φτωχών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας και στον καθορισμό των δρόμων ανάπτυξης από τις ίδιες τις φτωχές χώρες χωρίς την επιβολή επιζήμιων όρων στην οικονομική πολιτική τους.

Συγκεκριμένα, η Συμμαχία Ενάντια στη Φτώχεια ζητά:

Τερματισμό της επιβολής επιζήμιων όρων οικονομικής πολιτικής

Δημοκρατική μεταρρύθμιση της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ

Δίκαιες και επισιτιστικά ασφαλείς αγροτικές πολιτικές

Προαγωγή της οικουμενικής πρόσβασης στις ζωτικής σημασίας υπηρεσίες και αγαθά

Τερματισμό της απορρύθμισης των αγορών εργασίας

Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της ιδίως στους φτωχότερους

1. Τερματισμός της επιβολής επιζήμιων όρων στην οικονομική πολιτική

Η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ πρέπει να σταματήσουν να συνοδεύουν με επιζήμιους όρους οικονομικής πολιτικής τις αναπτυξιακές χρηματοδοτήσεις τους προς τις φτωχές χώρες. Η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ, που παρέχουν σημαντικό μέρος της αναπτυξιακής χρηματοδότησης των φτωχών χωρών, συνεχίζουν να συνδέουν τη βοήθεια που παρέχουν με επιζήμιους όρους οικονομικής πολιτικής, οι οποίοι όχι μόνο υπονομεύουν τη δυνατότητα της χώρας να καθορίσει τον τρόπο και τις προτεραιότητες ανάπτυξής της, αλλά και μπορούν επίσης να καθυστερήσουν τις εισροές βοήθειας και να προκαλέσουν περισσότερη ζημιά παρά καλό στον αγώνα ενάντια στη φτώχεια.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν τις δικές τους πολιτικές εμπορίου και επενδύσεων, θέτοντας σε πρώτη μοίρα το συμφέρον των λαών τους. Οι διεθνείς εμπορικοί κανόνες και οι εθνικές εμπορικές πολιτικές πρέπει να στηρίζουν τα αειφόρα μέσα διαβίωσης, να προάγουν τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των εργαζομένων και των αυτοχθόνων λαών, και να οδηγούν στην εξάλειψη της φτώχειας. Όμως οι άδικοι κανόνες και πολιτικές για το εμπόριο και η επιβολή επιζήμιων όρων οικονομικής πολιτικής έχουν γίνει το όχημα για την αδιάκριτη απελευθέρωση των οικονομιών των αναπτυσσόμενων χωρών υπονομεύοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη και αυξάνοντας τη φτώχεια και την

ανισότητα καθώς και την περιθωριοποίηση των ήδη φτωχών και ευάλωτων ανθρώπων, περιλαμβανομένων γυναικών και παιδιών.

Στο Μαλί, για παράδειγμα, όπου το 90% του πληθυσμού ζει με λιγότερο από δύο δολάρια την ημέρα, η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ έχουν επιβάλει ως όρο της χρηματοδότησής τους την απελευθέρωση της τιμής του βαμβακιού από την κυβέρνηση του Μαλί. Όταν η κυβέρνηση έθεσε σε εφαρμογή αυτόν τον όρο, το αποτέλεσμα ήταν ότι τρία εκατομμύρια αγρότες είδαν την τιμή του βαμβακιού που παράγουν να μειώνεται κατά 20%. Σύμφωνα με έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας, αυτό πιθανότατα θα οδηγήσει σε αύξηση της φτώχειας κατά 4,6% σε ολόκληρη τη χώρα.

Η Συμμαχία καλεί:

Την Παγκόσμια Τράπεζα να σταματήσει να συνδέει τις αναπτυξιακές χρηματοδοτήσεις της με επιζήμιους όρους οικονομικής πολιτικής.

Τους χρηματοδότες να εξαρτήσουν ένα μέρος της χρηματοδότησης του Διεθνούς Αναπτυξιακού Συνδέσμου (IDA) της Παγκόσμιας Τράπεζας από αυτήν τη μεταρρύθμιση της πολιτικής της Τράπεζας.

Το ΔΝΤ να σταματήσει να επιβάλει την ιδιωτικοποίηση και την απελευθέρωση του εμπορίου μέσω των διαρθρωτικών του όρων.

Τους ΔΧΟ να υιοθετήσουν μία προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω, η οποία να αντικατοπτρίζει και να υπογραμμίζει τον ρόλο των εθνών στη δημιουργία και την εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής.

2. Δημοκρατική μεταρρύθμιση της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ

Η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ πρέπει να μεταρρυθμίσουν τις δομές διακυβέρνησής τους, έτσι ώστε να διοικούνται σε πιο δημοκρατική και διαφανή βάση. Το εκτελεστικό συμβούλιο και το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας δεν προσφέρουν σε όλες τις χώρες ίση ευκαιρία εκπροσώπησης. Οι ψήφοι κατανέμονται με βάση ένα σύστημα που δίνει στον πλούτο μεγαλύτερη προτεραιότητα απ' ό,τι στη δημοκρατία. Οι πλουσιότερες χώρες κυριαρχούν στο εκτελεστικό συμβούλιο, τόσο από πλευράς αριθμού εδρών, όσο και από πλευράς ψήφων. Αυτό το σύστημα, που σχεδιάστηκε την εποχή της αποικιοκρατίας και ελέγχεται από τις κυβερνήσεις των ανεπτυγμένων χωρών, είναι ανεπαρκές και χρειάζεται θεμελιώδεις αλλαγές. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ διορίζει τον Πρόεδρο της Παγκόσμιας Τράπεζας, ενώ ο Διευθυντής του ΔΝΤ διορίζεται από την

Ε.Ε. Τέλος, και οι δύο οργανισμοί πρέπει να κάνουν περισσότερα για να διασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις τους και οι πρακτικές χορήγησης δανείων θα γνωστοποιούνται πλήρως και θα είναι πλήρως προσιτές στους ανθρώπους στους οποίους έχουν επιπτώσεις. Πρέπει να δημοσιεύονται οι απομαγνητοφωνήσεις των συναντήσεων των συμβουλίων του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας έτσι ώστε οι πολίτες να μπορούν να βλέπουν ποιος υποστηρίζει την κάθε θέση και τι είπαν οι εκπρόσωποί τους. Αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζει μια ευρύτερη κίνηση προς το τεκμήριο της γνωστοποίησης όλων των πληροφοριών από τους δύο οργανισμούς, σύμφωνα με τις αρχές διαφάνειας της Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας Διαφάνειας. Συγκεκριμένα, όλα τα σχέδια εγγράφων ενός δανείου πρέπει να είναι διαθέσιμα και προσιτά στους πολίτες της χώρας που λαμβάνει το δάνειο.

Η Συμμαχία ζητά:

Ανοιχτές, διαφανείς και αξιοκρατικές διαδικασίες επιλογής για όλες τις ανώτερες θέσεις διοίκησης.

Καθιέρωση μηχανισμών λογοδοσίας για την ανώτερη διοίκηση και τα συμβούλια των ΔΧΟ.

Θεμελιώδεις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις στις δομές διακυβέρνησης των ΔΧΟ.

Μεταρρύθμιση των πολιτικών περί διαφάνειας ώστε να στηρίζουν το τεκμήριο της γνωστοποίησης, προσδιορισμό μικρού και συγκεκριμένου καταλόγου εξαιρέσεων, και δημιουργία ανεξάρτητου μηχανισμού προσφυγών.

Δημοσιοποίηση των απομαγνητοφωνήσεων των συνεδριάσεων των συμβουλίων ώστε οι πολίτες να είναι σε θέση να βλέπουν ποιες θέσεις λαμβάνουν οι εκπρόσωποί τους για αποφάσεις χρηματοδότησης που έχουν αντίκτυπο στη ζωή τους.

3. Η Παγκόσμια Τράπεζα και η γεωργία

Η Παγκόσμια Τράπεζα έχει ωθήσει χώρες να αναπροσανατολίσουν τις οικονομίες τους προς τις δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα και τις εξαγωγές και όχι την ικανοποίηση των εγχώριων αναγκών. Στη μία χώρα μετά την άλλη, αυτό οδήγησε στον μαρασμό της κρατικής στήριξης προς τη γεωργία, ενώ η πλημμύρα των φτηνών εισαγωγών κατάστρεψε τους ντόπιους αγρότες και ολόκληρες κοινότητες. Περισσότεροι από 1,5 εκατομμύριο Μεξικανοί αγρότες έχασαν τα μέσα διαβίωσής τους μετά τις περικοπές στις υπηρεσίες αγροτικών πιστώσεων, σε συνδυασμό με την απελευθέρωση του εμπορίου. Όταν η Παγκόσμια Τράπεζα επέβαλε μεταρρυθμίσεις στην Κένυα, η χώρα αυτή από ουσιαστικά αυτάρκης στην παραγωγή των

περισσότερων ειδών διατροφής έγινε εισαγωγέας βασικών τροφίμων. Η κυβέρνηση του Μαλάουι θεσμοθέτησε πρόσφατα κρατικές επιδοτήσεις των λιπασμάτων για σιτηρά αγηφώντας τις πιέσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας και άλλων δωρητών. Μετά από πολυετείς κρίσεις στην επάρκεια τροφίμων, η χώρα έχει πλέον άφθονη παραγωγή σιτηρών.

Η Συμμαχία ζητά:

- Πολιτικές που να δίνουν προτεραιότητα στην επισιτιστική ασφάλεια.
- Τερματισμό των μέτρων ιδιωτικοποίησης και απορρύθμισης που βλάπτουν τους φτωχούς αγρότες, τους αγροτικούς εργάτες και τους εργαζομένους στην ύπαιθρο.
- Επανεκτίμηση των αγροτικών πολιτικών του παρελθόντος και των λαθών των ΔΧΟ (κυρίως της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ) ώστε να προσδιοριστεί η αναγκαία αναδιάρθρωσή τους.
- Να προωθήσουν οι ΔΧΟ τη μικρής κλίμακας αειφόρο γεωργία.
- Μεγαλύτερο περιθώριο στις φτωχές χώρες να καθορίζουν τις αγροτικές πολιτικές τους, περιλαμβανομένων των πιστώσεων και της στήριξης της διάθεσης των προϊόντων τους στην αγορά.
- Οι ΔΧΟ να αφουγκραστούν τις φωνές των αγροτικών κοινοτήτων και της κοινωνίας των πολιτών και να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες και τις προτεραιότητές τους στις συνομιλίες τους με κυβερνήσεις.

4. Οι ΔΧΟ πρέπει να υποστηρίξουν τις προτεραιότητες της Αξιοπρεπούς Εργασίας

Στον τομέα της κοινωνικής και εργατικής πολιτικής, οι όροι και οι συμβουλές πολιτικής των ΔΧΟ έχουν αντισταθμίσει τις προσπάθειες των υπηρεσιών του ΟΗΕ να καταπολεμήσουν την ανισότητα και να προαγάγουν τη μείωση της φτώχειας μέσω αύξησης των θέσεων απασχόλησης με επαρκείς αμοιβές σε συνδυασμό με βελτιωμένη κοινωνική προστασία. Για παράδειγμα, η ανάμιξη της Παγκόσμιας Τράπεζας στις μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων συνήθως θέτει την έμφαση στη μερική ιδιωτικοποίηση των δημόσιων συστημάτων συνταξιοδότησης, με αποτέλεσμα στασιμότητα της κάλυψης και απρόβλεπτα και μειωμένα οφέλη, με ιδιαίτερα επιζήμια αποτελέσματα για τις γυναίκες συνταξιούχους. Παρομοίως, τόσο το ΔΝΤ όσο και η Παγκόσμια Τράπεζα συμβουλεύουν τακτικά τις αναπτυσσόμενες χώρες να εξαλείψουν τους κανονισμούς για την αγορά εργασίας που αποσκοπούν

στην προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων έτσι ώστε να κάνουν τις οικονομίες τους «φιλικότερες προς τις επιχειρήσεις».

Παρ' όλο που η Παγκόσμια Τράπεζα ισχυρίζεται ότι δεν προάγει πλέον την επιβολή νοσηλίων και διδάκτρων για τη στοιχειώδη υγεία και παιδεία, συχνά αυτά συνεχίζουν να ισχύουν όταν οι στόχοι που επιβάλλει το ΔΝΤ για τις κυβερνητικές δαπάνες και το έλλειμμα καθιστούν ουσιαστικά αδύνατη τη χρηματοδότηση αυτών των υπηρεσιών με άλλον τρόπο. Σχεδόν παντού, οι γυναίκες και τα κορίτσια υφίστανται το μεγαλύτερο μέρος του κοινωνικού κόστους που σχετίζεται με την περιορισμένη πρόσβαση στις ζωτικής σημασίας υπηρεσίες.

Η παροχή εργασίας και υπηρεσιών αποτελεί το κυριότερο αν όχι το μόνο περιουσιακό στοιχείο των φτωχών. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι εργασιακοί κανονισμοί που προστατεύουν τους εργαζόμενους από τις καταπατήσεις μπορούν να έχουν κρίσιμη συμβολή στην έξοδο των φτωχών από τη φτώχεια, το ίδιο και οι επαρκείς εγγυήσεις κοινωνικής ασφάλειας. Κι όμως στα μάτια των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών, οι εργασιακοί κανονισμοί όπως εκείνοι που σχετίζονται με τις εργάσιμες ώρες, τις ελάχιστες αμοιβές, τις πολιτικές πρόσληψης και απόλυσης ή την προστασία από πρακτικές διακρίσεων θεωρούνται εμπόδια για τις επενδύσεις. Το ετήσιο έντυπο Doing Business του ΔΝΤ, που δίνει τις καλύτερες βαθμολογίες στις χώρες που δεν έχουν σχεδόν κανέναν κανόνα για την προστασία των εργαζομένων, χρησιμοποιείται ως πρότυπο από την Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ για να πιέσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες να απορυθμίσουν τις αγορές εργασίας τους.

Η Συμμαχία καλεί:

Την Παγκόσμια Τράπεζα να διασφαλίσει ότι οι εθνικές και διεθνείς αναπτυξιακές πολιτικές συμβάλλουν στην προαγωγή της οικουμενικής πρόσβασης σε ζωτικής σημασίας υπηρεσίες και αγαθά.

Τους ΔΧΟ να σταματήσουν να προάγουν πολιτικές που ευνοούν τον ιδιωτικό τομέα σε βάρος των δικαιωμάτων, της ανάπτυξης και της προστασίας των φτωχών. Η Παγκόσμια τράπεζα πρέπει να αφαιρέσει το ζήτημα των εργασιακών κανονισμών από τον ορισμό της αποστολής του τμήματός της για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

5. Κλιματική αλλαγή

Η Διακήρυξη του Μοντεβιδέο του GCAP, Μάιος 2007, αναφέρει:

«Οι ζωές και τα μέσα διαβίωσης εκατομμυρίων ανθρώπων καταστρέφονται σταθερά με την αποστέρηση των δικαιωμάτων τους στη γη, το νερό, τα δάση, τους φυσικούς πόρους και την ενέργεια. Η Κλιματική Αλλαγή και οι συνακόλουθες διαταραχές οξύνουν αυτήν την κρίση. Οι πλημμύρες, οι ξηρασίες, οι λιμοί και οι συρράξεις που απορρέουν από την αλλαγή του κλίματος απειλούν και αυτές τη ζωή, τα μέσα διαβίωσης και την ανάπτυξη δισεκατομμυρίων φτωχών στον κόσμο. Χρειάζονται ενέργειες της διεθνούς κοινότητας και των εθνικών κυβερνήσεων για να αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της, ιδίως για τους ανθρώπους που ζουν στη φτώχεια».

Η Συμμαχία καλεί τους ΔΧΟ:

Να αναγνωρίσουν την ανάγκη να βοηθηθούν οι φτωχές χώρες να προσαρμοστούν στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Να προβούν σε ενέργειες ώστε να μειωθούν τα αέρια του θερμοκηπίου και να υποστηρίξουν ένα πλαίσιο που να προχωρά παραπέρα από τη Συμφωνία του Κιότο.

Να παραδεχτούν ότι η κλιματική αλλαγή περιορίζει την ικανότητα των φτωχών χωρών να ανταποκριθούν στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας.

Να καταστήσουν υποχρεωτική τη γνωστοποίηση του αντίκτυπου στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα όλων των επενδύσεων.

Να πραγματοποιούν εκτιμήσεις του αντίκτυπου στην αλλαγή του κλίματος.

Να αυξήσουν σημαντικά τους υπάρχοντες στόχους για μεγαλύτερη υποστήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Να καταργήσουν σταδιακά την υποστήριξη προς τα ορυκτά καύσιμα.

Παράδειγμα Νο2

Υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης θα σημειώσει η οικονομία στις ΗΠΑ απ' ότι στην Ευρώπη

Η έδρα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Ουάσιγκτον

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ανακοίνωσε ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας θα κυμανθεί στο 3,4% φέτος και στο 3,3% το 2007. Σε αντιδιαστολή το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει ποσοστό ανάπτυξης 2% για την Ευρωζώνη , αλλά προειδοποιεί την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενάντια στην αύξηση των επιτοκίων λέγοντας ότι η οικονομία θα επιβραδυνθεί από μόνη της το 2007.

Πάντως εμπειρογνώμονες του διεθνούς οργανισμού προειδοποιούν τους σχεδιαστές της αμερικανικής οικονομικής πολιτικής να ενεργήσουν για τον περιορισμό του μεγάλου δημοσιονομικού ελλείμματος των ΗΠΑ, καθώς και του εμπορικού και επενδυτικού ελλείμματος. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δηλώνει ότι το έλλειμμα καθιστά ευάλωτες τις ΗΠΑ σε απότομες αλλαγές προτιμήσεων των επενδυτών που θα μπορούσαν να προκαλέσουν πτώση της τιμής του δολαρίου και απότομη αύξηση των επιτοκίων.

Παράδειγμα Νο 3

Περιορισμένες οι συνέπειες των τιμών πετρελαίου στην διεθνή οικονομία

Ροντρίγκο Ράτο

Ο διευθυντής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Ροντρίγκο Ράτο, προέβλεψε ότι θα είναι περιορισμένη η επιρροή των υψηλών τιμών πετρελαίου στην διεθνή οικονομία. Σε συνέντευξη τύπου την Πέμπτη εδώ στην Ουάσιγκτον, ο κ. Ράτο δήλωσε ότι η μεγάλη ζήτηση και τα περιορισμένα αποθέματα προκάλεσαν την αύξηση των τιμών πετρελαίου και σημείωσε ότι πολλές χώρες έχουν αναπτύξει εναλλακτικές λύσεις σε θέματα πετρελαίου μετά την πετρελαϊκή κρίση της δεκαετία του 1970.

Πάντως σε νέα ύψη ρεκόρ αναρριχήθηκαν την Πέμπτη οι τιμές αργού πετρελαίου στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, φθάνοντας για πρώτη φορά τα 89 δολάρια το βαρέλι. Στο μεταξύ αυτό το Σαββατοκύριακο πραγματοποιείται η ετήσια σύνοδος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Παράδειγμα Νο 4

Συστάσεις για επιτάχυνση μεταρρυθμίσεων από ΔΝΤ

[Προβλέψεις ΔΝΤ για Ελλάδα]		
	2007	2008
[Ρυθμός ανάπτυξης]	3,9%	3,6%
[Παλιθωρισμός]	3%	3,2%

Πηγή : «ΗΜΕΡΗΣΙΑ 13/11/2007»

Περαιτέρω απελευθέρωση των αγορών και επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων και της δημοσιονομικής προσαρμογής συστήνει εμμέσως πλην σαφώς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο που διατηρεί τις προβλέψεις του Οκτωβρίου οι οποίες «έδειχναν» επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο 3,6% τον επόμενο χρόνο από 3,9% φέτος. Οι προβλέψεις αυτές είναι σαφώς πιο απαισιόδοξες από εκείνες της κυβέρνησης που εκτιμά πως η ανάπτυξη φέτος και τον επόμενο χρόνο θα «τρέξει» με ρυθμό της τάξης του 4%. Την ίδια ώρα δυσσιώπες είναι οι εκτιμήσεις του ΔΝΤ και για τον πληθωρισμό καθώς προβλέπει ότι θα ανέλθει φέτος στο 3% για να επιταχυνθεί στο 3,2% τον επόμενο χρόνο.

Σύμφωνα με στοιχεία που περιλαμβάνονται σε έκθεση την οποία δημοσιοποίησε χθες το ΔΝΤ για την πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας και τις επιπτώσεις σε αυτήν από την κρίση στις διεθνείς αγορές, η Ελλάδα παρουσιάζει χαμηλές επιδόσεις σε ό,τι αφορά στον βαθμό απελευθέρωσης των αγορών. «Τερματίζει» περίπου στη μέση της σχετικής κατάταξης μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών με βάση τη βαθμολογία που συγκεντρώνει συνεκτιμώντας σειρά παραγόντων όπως το μέγεθος του Δημοσίου, η ελεύθερη διακίνηση αγαθών και η ύπαρξη δύσκαμπτου κανονιστικού πλαισίου που διέπει την αγορά εργασίας και την επιχειρηματικότητα, αλλά και το εμπόριο.

Ευρωζώνη

Με βάση το συγκεκριμένο σύνθετο δείκτη η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία μεταξύ των χωρών-μελών της ευρωζώνης ενώ υπολείπεται σημαντικά και άλλων ευρωπαϊκών χωρών, κατάσταση που επιτάσσει την προώθηση των μεταρρυθμίσεων και της εναρμόνισης με τις Κοινοτικές Οδηγίες. Την ίδια ώρα το ΔΝΤ εκτιμά ότι αν και σε επίπεδο ευρωζώνης είναι ευπρόσδεκτος ο στόχος που έχει τεθεί για επίτευξη ισοσκελισμένων προϋπολογισμών έως το 2010, σε χώρες που απέχουν σημαντικά από τον στόχο θα πρέπει να επιταχυνθεί η διαδικασία της προσαρμογής με ρυθμό ταχύτερο από ό,τι επιδιώκεται αυτή τη στιγμή.

Με τον τρόπο αυτό υποστηρίζει ότι οι χώρες αυτές, όπως είναι και η Ελλάδα, θα «θωρακιστούν» επί της ουσίας σε ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις από κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας.

Παράλληλα επισημαίνει ότι σε αρκετές χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία η Ισπανία καθώς και οι αναδυόμενες οικονομίες της ΝΑ Ευρώπης καταγράφονται υψηλά ελλείμματα στο ισοζύγιο πληρωμών και συστήνει να δημιουργηθούν «περιθώρια ασφαλείας» με αύξηση της δημόσιας αποταμίευσης.

Ενδεικτικό είναι ότι στις προβλέψεις του το ΔΝΤ δεν αναμένει ουσιαστική βελτίωση όσον αφορά στο ύψος του ελλείμματος στο ισοζύγιο πληρωμών ως ποσοστό του ΑΕΠ έως και το τέλος του 2009.

Παράδειγμα Νο 5

ΕΥΣΗΜΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

ΑΜΕΣΑ και επώδυνα μέτρα για το ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό σύστημα, ενίσχυση της «ευελιξίας» στην αγορά εργασίας, αλλά και χαμηλότερες μισθολογικές αυξήσεις εισηγείται στην κυβέρνηση το κλιμάκιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, μετά από έλεγχο που πραγματοποίησε στην ελληνική οικονομία, στο τελευταίο 15ήμερο.

Το προσχέδιο των συμπερασμάτων, παρουσίασε ο επικεφαλής της αποστολής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) στην Ελλάδα Ρόμπερτ Φορντ, παρουσία και του υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών Γιώργου Αλογοσκούφη, ο οποίος έλαβε αποστάσεις από τις προτάσεις του ΔΝΤ για το ασφαλιστικό.

Στο κείμενο χαιρετίζεται η μείωση των ελλειμμάτων αλλά και η διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, ενώ εντύπωση προκάλεσε η αναφορά στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, περί μειωμένης αξιοπιστίας των στοιχείων της από την κοινωνία και τον Τύπο.

Αναλυτικότερα σε ό,τι αφορά στο ασφαλιστικό ο κ. Ford, δήλωσε ότι χρειάζονται άμεσα μέτρα αλλαγής στο ασφαλιστικό, σημειώνοντας ότι «όσο νωρίτερα γίνουν οι αλλαγές, τόσο το καλύτερο».

Ερωτώμενος να εξειδικεύσει τα μέτρα, ο επικεφαλής του κλιμακίου του ΔΝΤ είπε ότι σε άλλες χώρες έχουν:

Αυξήσει τα όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση, λόγω και της αύξησης του προσδόκιμου ζωής.

Καθιερώσει ευέλικτα όρια ηλικία, με κίνητρα για την παραμονή στην εργασία, ώστε να συνεχίζουν να καταβάλλουν εισφορές, αλλά και να καθυστερεί η λήψη της σύνταξης.

Αυξήσει τις εισφορές.

Έχουν καταργήσει ή μειώσει τα διάφορα επιδόματα και γενικά τις παροχές.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, πρόσθεσε, θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα μείγμα όλων αυτών των προτάσεων, αλλά πρέπει να ξεκινήσει η εφαρμογή τους πριν από το 2012-2013, που θα αρχίσει να αυξάνεται η δαπάνη για τις συντάξεις και να επιβαρύνεται ο προϋπολογισμός.

Σε ό,τι αφορά στο ΕΚΑΣ κ. Ford, δήλωσε ότι τον ανησυχεί το κόστος του στον προϋπολογισμό και σε μια ενδεχόμενη εξέταση των δαπανών, θα πρέπει να το «ξαναδούμε».

Όπως παρατήρησε ο κ. Ford, τα μέτρα είναι υπόθεση της ελληνικής κοινωνίας και της πολιτείας, αλλά προειδοποίησε ότι αν δεν ληφθούν, οι επιπτώσεις θα είναι η αύξηση του ελλείμματος, αλλά και της φορολογίας, που θα ακολουθήσει στη συνέχεια προκειμένου να μειωθεί το έλλειμμα.

Αλογοσκούφης: Αντίθετες θέσεις

Ο κ. Αλογοσκούφης διευκρίνισε στο σημείο αυτό, ότι για το ασφαλιστικό η κυβέρνηση έχει τοποθετηθεί και σε πολλά από τα σημεία του ΔΝΤ, οι θέσεις της είναι αντίθετες.

Παράλληλα τόνισε ότι ξεκίνησε εθνικός διάλογος για το ασφαλιστικό, που θα οδηγήσει σε παρεμβάσεις αλλά από την επόμενη τετραετία, ενώ σημείωσε ότι η κατάσταση του ασφαλιστικού θα αποτυπωθεί και στην έκθεση που θα υποβάλει η Επιτροπή του κ. Αναλυτή.

Σε ό,τι αφορά στο ΕΚΑΣ, ο υπουργός Οικονομίας ξεκαθάρισε ότι είναι ένα βοήθημα για όσους έχουν χαμηλές συντάξεις ώστε οι συνολικές αποδοχές τους να φτάνουν σε ανεκτά όρια διαβίωσης.

Υπάρχουν είτε ορισμένα προβλήματα, καθώς λόγω των αυξήσεων συντάξεων κάποιοι συνταξιούχοι χάνουν το ΕΚΑΣ και προκειμένου να αντιμετωπιστούν όλα τα προβλήματα, το υπουργείο Απασχόλησης έχει ανακοινώσει ότι μελετά από το 2008, την αλλαγή του συστήματος ενίσχυσης των χαμηλοσυνταξιούχων.

Για την εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών, το ΔΕΝ σημειώνει ότι η οικονομία πάει πολύ καλά και ότι η ανάπτυξη θα είναι ισχυρή και κατά το επόμενο έτος.

Διαπιστώνει όμως ταυτόχρονα, κάποιους κινδύνους, όπως στο έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (που αυξάνεται), αλλά και στις συνέπειες που θα έχει στο τραπεζικό σύστημα η κάμψη των ρυθμών αύξησης του δανεισμού των νοικοκυριών.

ΕΣΥΕ

Αναφερόμενος στην αναθεώρηση του ΑΕΠ από την ΕΣΥΕ, ο Ford πρότεινε την ανεξαρτητοποίησή της, όπως και στα άλλα κράτη ώστε να είναι περισσότερο αξιόπιστα (στην κοινωνία και στον Τύπο) τα στοιχεία της.

«Η αξιοπιστία της ΕΣΥΕ δεν είναι τόσο ισχυρή, όσο θα θέλαμε. Γεννάται ένα ζήτημα αποδοχής των στοιχείων από το κοινό. Δεν τίθεται θέμα πολιτικής παρέμβασης, αλλά θεωρούμε ότι θα έπρεπε να είναι ανεξάρτητη αρχή», είπε χαρακτηριστικά.

Παρεμβαίνοντας ο κ. Αλογοσκούφης είπε ότι θα ληφθούν θεσμικά μέτρα για την αξιοπιστία της ΕΣΥΕ, προσθέτοντας ότι έχει πλήρη εμπιστοσύνη σε αυτή.

Το ΔΝΤ

Αναλυτικότερα το κείμενο συμπερασμάτων της αντιπροσωπείας του ΔΝΤ, το οποίο δόθηκε στον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών έχει ως εξής:

«Η ισχυρή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας συνεχίζεται και το 2006. Η εγχώρια ζήτηση στηρίζεται από τα χαμηλά επιτόκια, την ταχεία πιστωτική επέκταση και την αυξανόμενη απασχόληση.

Η δημοσιονομική προσαρμογή, η φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις έχουν επίσης αρχίσει να υποστηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα.

Παρότι ο εξωτερικός τομέας παραμένει ανασταλτικός παράγοντας για την ανάπτυξη, μετά από αρκετά χρόνια φθίνουσας ανταγωνιστικότητας οι εξαγωγές προϊόντων εμφανίζονται αναπάντεχα ενισχυμένες, αντανakλώντας εν μέρει την ανάκαμψη στις παγκόσμιες αγορές.

Η ισχυρή ανάπτυξη αναμένουμε να συνεχιστεί και το 2007. Η επίδραση των παραγόντων που συνέβαλαν στην οικονομική ανάπτυξη του προηγούμενου έτους θα συνεχιστεί, οι διεθνείς τιμές του πετρελαίου έχουν μετριαστεί και οι προοπτικές της Ελλάδας στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης διαφαίνονται ευνοϊκές.

Παρόλα αυτά, οι νομισματικές συνθήκες στην Ευρωζώνη έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται πιο αυστηρές και υπάρχουν ανησυχίες πως η επιβράδυνση της οικονομίας των ΗΠΑ μπορεί να είναι πιο έντονη από ό,τι αναμενόταν.

Κατά την περίοδο ανάπτυξης των τελευταίων ετών, το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών έχει διευρυνθεί σε μη διατηρήσιμα επίπεδα και οι πιστώσεις στον ιδιωτικό τομέα έχουν αυξηθεί ταχύτατα.

Μεσοπρόθεσμα, ο ρυθμός ανάπτυξης είναι πιθανό να επιβραδυνθεί και να πλησιάσει πιο κοντά στο δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης. Ελλοχεύει όμως ο κίνδυνος μιας

εντονότερης επιβράδυνσης και θα χρειαστούν κατάλληλες δημοσιονομικές, χρηματοοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές για την αποφυγή της.

Το ισοζύγιο

Το αυξανόμενο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών αντανακλά μια σειρά ετών ισχυρής εγχώριας ζήτησης, διαρκούς απόκλισης του ρυθμού αύξησης των τιμών και των μισθών με αρνητικές επιπτώσεις στη διεθνή ανταγωνιστικότητα και, πιο πρόσφατα, τις υψηλές τιμές πετρελαίου.

Μια ομαλή μετάβαση προς ένα διατηρήσιμο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών προϋποθέτει μικρότερη αύξηση της εγχώριας ζήτησης, συγκρατημένες αυξήσεις αποδοχών - που να μην υπερβαίνουν το άθροισμα της αύξησης της Ελληνικής παραγωγικότητας και του πληθωρισμού της Ευρωζώνης - και περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και εργασίας.

Τα δάνεια

Η ταχεία πιστωτική επέκταση αναμένεται να συνεχιστεί για αρκετό διάστημα, καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί η χρηματοπιστωτική εμβάθυνση, αφού ο λόγος των δανείων ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει αρκετά κάτω από τα διεθνή επίπεδα.

Αυτή η εξέλιξη είναι θεμιτή και αποτελεί φυσική συνέπεια της απελευθέρωσης των χρηματαγορών, αλλά παρουσιάζει κινδύνους για το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Για αυτόν το λόγο, θα πρέπει να ενισχυθούν οι εποπτικές διαδικασίες από τον εποπτεύοντα φορέα και η διαχείριση κινδύνων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η δημοσιονομική προσαρμογή

Η δημοσιονομική προσαρμογή υπήρξε η πιο επείγουσα προτεραιότητα τα τελευταία τρία χρόνια. Γι' αυτό και είναι αξιέπαινη η σημαντική μείωση του ελλείμματος που πέτυχαν οι ελληνικές αρχές την περίοδο 2005-2006. Η προσπάθεια αυτή εύστοχα επικεντρώθηκε στις δαπάνες και φαίνεται πως είχε περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις στην παραγωγή και την απασχόληση.

Παρόλα αυτά, εξακολουθεί να υφίσταται η ανάγκη μιας σταθερής και σημαντικής προσαρμογής των δημοσίων οικονομικών, με στόχο την επίτευξη ισοσκελισμένου διαρθρωτικού προϋπολογισμού το 2010 και στη συνέχεια πλεονασματικού.

Μια περαιτέρω μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος θα βοηθούσε στον προοδευτικό περιορισμό του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, περιορίζοντας τη ζήτηση και τις πιέσεις στο κόστος, θα θωράκιζε τα δημόσια οικονομικά απέναντι σε

μια ενδεχόμενη ύφεση και θα βοηθούσε στην ταχεία μείωση του δημοσίου χρέους για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν λόγω της πληθυσμιακής γήρανσης.

Η δημοσιονομική προσαρμογή θα πρέπει να εστιάσει στον περιορισμό των πρωτογενών δαπανών, δημιουργώντας έτσι περιθώριο για τις απαραίτητες επενδύσεις σε υποδομές και για φορολογικές ελαφρύνσεις. Επιπλέον, η διεθνής εμπειρία έχει δείξει πως ο περιορισμός δαπανών αυτού του είδους αυξάνει τις πιθανότητες ότι η δημοσιονομική προσαρμογή θα είναι διατηρήσιμη.

Ο προϋπολογισμός

Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ο προϋπολογισμός του 2006 φαίνεται πως θα τηρηθεί, αν και οι αρχές θα χρειαστεί να διατηρήσουν τον έλεγχο των δαπανών και να παρακολουθήσουν επιμελώς τα φορολογικά έσοδα.

Η προσαρμογή μετατοπίστηκε σε μεγαλύτερο βαθμό στα έσοδα, περιλαμβανομένων και ορισμένων προσωρινών μέτρων (αν και δεν εφαρμόστηκε το σύνολο αυτών που περιλάμβανε ο προϋπολογισμός).

Επιπλέον, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, θα ξεπεραστεί ο στόχος των δαπανών, αν και τα έσοδα θα είναι επίσης υψηλότερα των προβλεπόμενων, λόγω των αυξημένων προσπαθειών για την πάταξη της φοροδιαφυγής και λόγω ορισμένων αυξήσεων στην έμμεση φορολογία.

Το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2007 φανερώνει μικρή περαιτέρω προσαρμογή. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώνεται λίγο, αντικατοπτρίζοντας κυρίως χαμηλότερες δαπάνες για τόκους, ενώ τόσο τα έσοδα όσο και οι πρωτογενείς δαπάνες μεταβάλλονται λίγο. Οι ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες δίνουν τη δυνατότητα για πιο ενεργή δράση.

Μια μεγαλύτερη μείωση του ελλείμματος θα ήταν προτιμότερη, προκειμένου να συνεχιστεί μια κατάλληλη αντικυκλική δημοσιονομική πολιτική και να επιτευχθεί περαιτέρω πρόοδος προς το μεσοπρόθεσμο στόχο για πλεονασματικούς προϋπολογισμούς.

Καλωσορίζουμε την απόφαση που αντανακλάται στον προϋπολογισμό για τερματισμό των προσωρινών μέτρων, πράγμα που θα συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της δημοσιονομικής προσαρμογής.

Προτείνουμε να ληφθούν μόνιμα μέτρα στην πλευρά των δαπανών, και όχι προσωρινά (συμπεριλαμβανομένης της περαίωσης εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων), προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι μείωσης του ελλείμματος.

Η φορολογία των κερδών

Η περαιτέρω μείωση του συντελεστή φορολόγησης των επιχειρηματικών κερδών είναι ευπρόσδεκτη, καθώς θα συμβάλλει στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος.

Αν και οι λεπτομέρειες δεν είναι ακόμα διαθέσιμες, θα υπάρξει και αναμόρφωση της φορολογίας φυσικών προσώπων στις αρχές του επόμενου έτους. Εκτός από τις μειώσεις των συντελεστών, σημαντικά οφέλη θα μπορούσαν να επιτευχθούν από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης με τη σταδιακή εξάλειψη της μεγάλης λίστας των στρεβλωτικών φορολογικών απαλλαγών.

Σε κάθε περίπτωση, αυτά τα μέτρα δεν πρέπει να θέσουν σε κίνδυνο την πρόοδο της δημοσιονομικής προσαρμογής.

Οι δαπάνες

Σημαντικές μεταρρυθμίσεις στη διαχείριση των δαπανών θα είναι καθοριστικές για τη διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας και θα ενισχύσουν τις λειτουργίες του κράτους γενικότερα.

Γι' αυτό, η πρόσφατη πρωτοβουλία για ανάπτυξη διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμών βάσει προγραμμάτων είναι ευπρόσδεκτη, αλλά τα οφέλη θα είναι ορατά μόνο όταν η προσέγγιση αυτή ενσωματωθεί πλήρως στη διαδικασία προετοιμασίας και υλοποίησης του προϋπολογισμού.

Η δημιουργία της νέας διεύθυνσης δημοσιονομικών ελέγχων είναι επίσης ευπρόσδεκτη, και θα πρέπει να επικεντρωθεί στην αξιολόγηση των προγραμμάτων έναντι των στόχων που είχαν τεθεί και στη διασφάλιση ανταποδοτικότητας για τις δαπάνες που γίνονται.

Η ανάπτυξη ενός μεσοπρόθεσμου πλαισίου προϋπολογισμών θα βοηθούσε στη χάραξη της δημοσιονομικής στρατηγικής και στην επιλογή προτεραιοτήτων πολιτικής, ιδιαίτερα για την περαιτέρω δημοσιονομική προσαρμογή που χρειάζεται τα επόμενα χρόνια.

Τα έσοδα

Η βελτίωση της φορολογικής διοίκησης είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας και θα βοηθούσε επίσης στην ενίσχυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας και τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος.

Σημειώνεται πρόοδος στον τομέα αυτό, με την επικέντρωση των φορολογικών ελέγχων σε μεγαλύτερες υποθέσεις, την αποσαφήνιση των κανόνων έκπτωσης δαπανών για τις επιχειρήσεις, τη βελτίωση στη συλλογή των εσόδων από ΦΠΑ, την

αναμόρφωση των περιφερειακών ελεγκτικών κέντρων και της διαδικασίας προσφυγής στη δικαιοσύνη για φορολογικά θέματα.

Παρά ταύτα, οι προσπάθειες αναμόρφωσης πρέπει να συνεχιστούν. Η φοροδιαφυγή παραμένει πρόβλημα, που υπονομεύει την πορεία των εσόδων και επιφέρει υψηλή επιβάρυνση σε εκείνους που λειτουργούν στην επίσημη οικονομία.

Οι πρωτοβουλίες των αρχών τον τελευταίο χρόνο για αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, που φαίνεται να έχουν επιτύχει την αύξηση των φορολογικών εσόδων, είναι ευπρόσδεκτες και πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω.

Το ασφαλιστικό σύστημα

Αν δεν υπάρξει θεμελιώδης αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος, το μακροπρόθεσμο κόστος από τη γήρανση του πληθυσμού αναμένεται να απειλήσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Η αναγκαία διαδικασία της εκτίμησης του κόστους από τη γήρανση έχει προχωρήσει με αργούς ρυθμούς, και γι' αυτό θα πρέπει σύντομα να λειτουργήσει πλήρως η Εθνική Αναλογιστική Αρχή και να επιταχυνθεί η παροχή στοιχείων από τα ασφαλιστικά ταμεία.

Όλοι οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη δημιουργία κατάλληλου κλίματος για τη μεταρρύθμιση αυτή, υποστηρίζοντας το έργο της Επιτροπής Αναλυτή, που θα είναι καθοριστικό για την έγκαιρη υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων.

Προωθούνται μεταρρυθμίσεις στον τομέα της υγείας, αλλά η κύρια πρόκληση παραμένει η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας με παράλληλη συγκράτηση του κόστους.

Οι τράπεζες

Οι εμπορικές τράπεζες απολαμβάνουν υψηλά ποσοστά ρευστότητας, καθώς και υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια, και η κερδοφορία παραμένει ισχυρή, υποστηριζόμενη από τους αυξανόμενους ρυθμούς δανειοδότησης στην Ελλάδα και την Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Ωστόσο, υπάρχει ο κίνδυνος του υπερδανεισμού των νοικοκυριών και της υποβάθμισης της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, καθώς ο δανεισμός αυξάνεται με υψηλούς ρυθμούς.

Επίσης, τα υψηλά ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων παραμένουν, παρά τον ισχυρό εγχώριο δανεισμό, υποδηλώνοντας ότι οι τράπεζες μπορεί να χρειάζεται να βελτιώσουν περαιτέρω τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου. Και η αυξανόμενη

εξάρτηση από μη λιανικές και δυνητικά πιο ευάλωτες πηγές χρηματοδότησης, μπορεί να αυξήσει το κόστος και να υπονομεύσει την κερδοφορία.

Η προσοχή που δίνεται από την Τράπεζα Ελλάδος σε αυτά τα θέματα είναι αξιόπαινη. Η Τράπεζα Ελλάδος ενίσχυσε την παρακολούθηση από πλευράς της των κανόνων δανεισμού από τις τράπεζες, αύξησε τις προβλέψεις των απαιτήσεων, αύξησε το συντελεστή κινδύνου για τα στεγαστικά δάνεια με υψηλό δείκτη δανείου προς αξία, και εισήγαγε νέους κανόνες ρευστότητας.

Για το μέλλον, η Τράπεζα Ελλάδος θα πρέπει να συνεχίσει να παρακολουθεί προσεκτικά τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου των τραπεζών, και να διατηρήσει στενή συνεργασία με τις άλλες κεντρικές τράπεζες στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Αναφορικά με τον κλάδο ασφαλίσεων, ο νέος φορέας εποπτείας θα πρέπει να λειτουργήσει πλήρως και οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίσουν την ομαλή μετάβαση καθώς θα αναλαμβάνει τα καθήκοντά του.

Η ανταγωνιστικότητα

Η ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας θα απαιτήσει περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και εργασίας, καθώς και βελτίωση της δημόσιας διοίκησης.

Η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί σε πολλούς δείκτες ανταγωνιστικότητας και δυναμισμού, όπως προκύπτει από τη χρόνια αδυναμία των άμεσων ξένων επενδύσεων (με εξαίρεση την αύξηση αυτή τη χρονιά).

Οι αρχές έχουν προωθήσει ένα αξιόπαινο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων στις αγορές προϊόντων με στόχο τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος.

Έχουν εισαχθεί διαδικασίες απλοποίησης των αδειοδοτήσεων των βιομηχανικών επιχειρήσεων, οι οποίες θα πρέπει να επεκταθούν και στον ευρύτερο τομέα του εμπορίου.

Η αναμόρφωση του πτωχευτικού δικαίου που φαίνεται να αποδίδει καρπούς είναι ευπρόσδεκτη. Οι κλάδοι δικτύων (κοινής ωφέλειας) απελευθερώνονται, αλλά η σύγκλιση με τους κανόνες της Ε.Ε. θα πρέπει να επιταχυνθεί.

Η αγορά εργασίας

Ορισμένες σωστές πρωτοβουλίες ελήφθησαν και στην αγορά εργασίας, όπως η χαλάρωση των περιορισμών στην υπερωριακή απασχόληση και μεταρρυθμίσεις για την ενσωμάτωση των οικονομικών μεταναστών στην επίσημη οικονομία.

Οι αγορές εργασίας έχουν χαμηλή απόδοση βάσει των διεθνών προτύπων, και παρά τον πρόσφατο περιορισμό του δημόσιου τομέα, οι αυξήσεις των μισθών είναι πολύ μεγάλες για να διασφαλίσουν την διεθνή ανταγωνιστικότητα ως προς το κόστος.

Τα μέτρα που θα έπρεπε να εξεταστούν περιλαμβάνουν τη χαλάρωση της αυστηρής νομοθεσίας προστασίας της απασχόλησης, και την αποκέντρωση του συστήματος διαπραγματεύσεων, περιλαμβανομένης της δυνατότητας εξαιρέσεων.

Οι ΔΕΚΟ

Τα μέτρα για την ενίσχυση της απόδοσης των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών (ΔΕΚΟ) είναι ευπρόσδεκτα. Η εισαγωγή όρων του ιδιωτικού τομέα όσον αφορά την απασχόληση (αν και μόνο για τους νέους υπαλλήλους), βελτίωσε τη διαχείριση, και η υποβολή ετήσιων επιχειρηματικών σχεδίων θα πρέπει διαχρονικά να αυξήσει την παραγωγικότητα και να μειώσει την εξάρτηση των ΔΕΚΟ από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Παραπέρα αποκρατικοποιήσεις, η πρόσφατη πώληση μεριδίου μετοχών του Δημοσίου στον ΟΤΕ και τριών τραπεζών, είναι επίσης ευπρόσδεκτες. Αυτή η πολιτική θα πρέπει να συνεχιστεί καθώς και να ιδιωτικοποιηθούν εκείνες οι ΔΕΚΟ που έχουν εμπορικές δραστηριότητες.

Οι ΣΔΙΤ

Οι πρώτες ΣΔΙΤ αρχίζουν να υλοποιούνται υπό το νέο νομικό πλαίσιο. Αν και είναι πολύ πρόωρο να κρίνει κανείς την επιτυχία, καλωσορίζουμε την πρόθεση εξέτασης προγραμμάτων για χρηματοδότηση με ΣΔΙΤ με ανάλυση κόστους-οφέλους και ενσωμάτωσής τους στην ευρύτερη επενδυτική στρατηγική.

Θα πρέπει να γίνεται πλήρης ανάλυση του κόστους με διαφάνεια στον προϋπολογισμό, συμπεριλαμβανομένων των μελλοντικών δημοσιονομικών υποχρεώσεων.

Τα στατιστικά στοιχεία

Τα οικονομικά στατιστικά στοιχεία έχουν βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αλλά θα πρέπει να ενισχυθούν ακόμα περισσότερο. Η προωθούμενη βελτίωση των τριμηνιαίων στοιχείων των εθνικών λογαριασμών και η δημοσιοποίηση των δημοσιονομικών στοιχείων από την πλευρά της χρηματοδότησης, αποτελούν άμεσες προτεραιότητες.

Οι πρόσφατα ανακοινωθείσες αναθεωρήσεις των εθνικών λογαριασμών υποδηλώνουν την ανάγκη για μια πολιτική έγκαιρων επικαιροποιήσεων, καθώς η μεγάλη καθυστέρηση από την τελευταία αναθεώρηση συνέβαλε στο μεγάλο μέγεθος

της παρούσας αναθεώρησης και στη διαστρεβλωμένη εικόνα της οικονομίας στο ενδιάμεσο διάστημα.

Επίσης, η αρχική επιφυλακτική αντίδραση από ορισμένες πλευρές στην ανακοίνωση της αναθεώρησης, υποδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της αξιοπιστίας της εθνικής στατιστικής υπηρεσίας, ιδιαίτερα με την ανεξαρτητοποίησή της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] <http://el.wikipedia.org/wiki/>
- [2] http://www.e-logos.gr/articles.asp?subject_id=37&article=663&lang=GR
- [3] «ΝΕΟΣ ΡΟΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ» άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Η Ναυτεμπορική" στις 14/1/2008. James Harold Καθηγητής Ιστορίας και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Πρίνστον
- [4] Η οργάνωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων , συγγραφέας Πέτρου Α. Γέμτου.
- [5] Συμμαχία Ενάντια στη Φτώχεια, τηλ. 210 2289937, e-mail: info@stoppoverty.gr website <http://www.stoppoverty.gr>
- [6] Χρήμα Πίστη Τράπεζες
- [7] <http://www.disabled.gr/> δημοσίευμα στη εφημερίδα Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ Σάββατο, 21 Οκτωβρίου 2006
- [8] What Future for the IMF and the World Bank? By Allan H. Meltzer www.house.gov/jec/imf/07-18-03.pdf -